

C

c, C 1. чешкият съгласен звук [c] и буквата c, която го обозначава 2. [cé] и cé нескл. сп. название на съгласния звук [c] и буквата c: **vyslovit** c пронеса ц; **napsat malé c, velké C** напиша малко c, главно C 3. c. [cé] трети поред член в някаква поредица: (**bod**) c подтъчка ц; (za) c трето; **vitamín** C разг. C-vitamín витамин C 4. c [cé] муз. до: C dur до мажор; C moll до минор; klíč C ключ до, алтов ключ; zpívat vysoké c пея горно до 5. С Целзий; по Целзий: 10° C teploty температура 10° по Целзий

cácor|ka, -y ж. 1. зоол. разг. стърчиопашка (Motacilla) 2. прен. експр. пъргавелка, работливка; чевръста, пъргава девойка

cachtañic|e, -e ж. разг. експр. къща, лапавица

cacht|at se, -ám se несв. (cím; v čem) експр. 1. цàпам, шляпам, джàпам (в нещо): ~at se blátem шляпам в калтà 2. плацикам се, плýскам се, пръскам се (с нещо): děti se ~ají ve vodě децата се плýскат, пръскат във водата

cák междум. плис, лис, пляс (за вода, течност)

cák|at, -ám несв. (co, cím; –) плýскам, пръскам, лýскам (нещо, с нещо): bláto ~á od nohou калтà пръска изпод краката

cák|at se, -ám se несв. (cím, v čem; –) шляпам, джàпам (в нещо); пръскам се, плýскам се (с нещо, в нещо)

cák|nout, -nu св. 1. (co, cím; –) плýсна, пръсна, лýсна (нещо, с нещо): bláto ~lo na zed' калтà опръска стената 2. (koho cím) грубо удàря, цàпна, плýсна (някого с нещо)

calt|a, -y ж. остар. „цàлта“, пýтка от козунàчео тесто; диал. плèтен козунàк

camp вж. kemp

camping вж. kempink

camr|at, -ám несв. грубо (–; co; o čem) брьшолèvia, дрънкам, плèща, дърдòря (нещо; за нещо)

canc|at, -ám несв. грубо (–; co) бъбря, дрънкам, плèща, приказвам глùости

cancour, -u м. разг. дрýпа, парцàл: oděv na něm byl jediný ~ той цèлият бèше (облèчен) в дрýпи

candát, -a м. зоол. бýла рýба (Lucioperca)

cap междум. цап, туп, туп-туп, шляп, обикн. в

съчет. dělat ~y ~ цàпкам, шляпам, шляпкам, прàвя шляп, шляп; тùп(к)ам (с краченца)

capáček, -ku м., обикн. мн. capáčk|y, -ů бèбешки обущèнца, пантòфки, бùйки

cartpart, -a м. разг. дèчко, дребосък, малчугàн, фьрфалàк

cap|at, -ul-ám несв. експр. ситнà, тùпкам, цàпкам (с краченца)

capk|a, -u ж., обикн. мн. capk|y, -ek лàпи, лàпички; прен. крачёница

capk|at, -ám несв. експр. ситнà, тùпкам, цàпкам (с краченца)

cápot|a, -y ж. разг. следà (върху мокра повърхност; от мокра стъпка)

capouch, -u м. 1. оstar. отвор на огнище 2. **capouch, -a** одуши. разг. пейор. мèрльо

carpík сòко, цàр далèко

cár, -u м. 1. дрýпа, парцàл: roztrhat na ~y разкъсам на парчёта; sukně byla samý ~ полàта бèше стàнала на дрýпи, полàта бèше пýлата разръфана; chodít v ~ech хòдя в дрýпи 2. по-рядко експр. церемонии, заобикàлки, усùквания: s tím nebudeme dělat žádné ~y нýма да се церемоним с товà

cár|at se, -ám se несв. разг. 1. (s kým, s cím) разтакàвам се, бàвя се, тùткам се (с някого, с нещо) 2. по-често **cárat (se)** експр. мъкна се, тътря се, влàча се

carevič, -e м. царèвич, цàрски син

carevn|a, -u ж. царѝца

carizm|us, carism|us [-zm-], -u м. царѝзъм

carsk|ý, -á, -é цàрски

carství, -í сп. 1. цàрство 2. царѝзъм

cavyk|y, -ů м. само мн. церемонии, заобикàлки, усùквания: dělat s někým ~у церемоня се с някого; jaképak ~y! žádné ~y! каквò го усùкваш! каквò ще се церемоним! bez dlouhých ~ů! без излишни разправии!

ces|ek, -ku м. цàпка, бòзка, нèнка; грубо цàца, гърда

cecík, -u м. 1. цàпка, бòзка, бòзка 2. рядко дрънкулка, висùлка, заврьнкулка

céčk|o, -a сп. 1. муз. жарг. до (тон, струна): zazpívat ~o изпèа до 2. разг. ве (буква и обозначеното с нея): chodí do ~a той/тà е от в-клас

cédéčk|o, -a *ср. съкр. CD [cédé], разг. компакт дíск: výkladový slovník na jednom ~u тълкóвен речник (събрàн) върху един компакт дíск*

ced|it, -ím *несв. (co) 1. цедя, прецèждам, фил-трум(a)~u тълкóвник дам през зъби 2. експр. проливам (нецио): ~it slzy, krev проливам сълзъ, кръв*

ced|it se, -ím se *несв. разг. експр. тека, лèа се, струй: prší jen se ~í валѝ като из ведрò; pot se ze mne jen ~í вѝр водà съм, пòт се лèе от мèне*

cedník, -u *м. цèдка, цедилка: ~na čaj цèдка за чай*

cedr|y, -á, -é *бот. кèдър (Cedrus): ~libanonský либански кèдър*

cedrov|ý, -á, -é *бот. кèдрово маслò; ~á silice кèдрово етерѝчно маслò*

cedul|e, -e *ж. разг. 1. табела, на̀дпис, афиш, пла-кàт, обявленie: divadelní ~e театрален афиш 2. белèжка, записка*

cedulov|ý, -á, -é *в съчет. ~á banka фин. еми-сионна банка*

slušníci mokrého ~u *иегов. пияници, къркàчи*

2. цех, работилница: montážní ~ *монтажен цех; slévárenský ~* *лейрен цех*

cechmistr, -a *м. истор. старéйшина на еснàф, оstar. устàбашия*

cechovn|í, -í, -í *истор. цèхов, еснàфски, занаят-чийски: ~í korouhev знàме на еснàф, цèхово знàме*

cechovničtv|í, -í *ср. 1. истор. еснàфска, цèхова организаѝя, система 2. прен. експр. тясно професионаѝлно глèдище*

cejch, -u *м. 1. плòмба, клеймò, мàрка, печàт (за потвърждаване точността на мерки и теглилки) 2. прен. клеймò, дамгà, бèлег: vy-pálit ~ дамгòсам; ~ hanby позòрно клеймò, клеймò на позòра*

cejch|ovat, -uji/разг. -uji *несв. 1. маркирам, еталонирам, градуѝрам; поставям плòмба, клеймò, мàрка, печàт; удостоверѝвам точ-ността на мèрки и теглилки 2. (koho) прен. клеймà, заклеймѝвам, дамгòсвам (някого)*

cejchovn|í, -í, -í *кòйто се отнася до маркѝране, еталониране, градуѝране: ~í služba, úřad метрологична слùжба, бюро за провèрка на мèрки и теглилки*

cejn, -a *м. зоол. платѝтика (Abramis)*

cekn|out, -nu *св. експр. гъкна, проговòря, обàди се: ani ne~l тòй дорѝ не гъкна; nesmél ani ~nout тòй не посмѝ да гъкне, да се обàди; jestli*

o tom někomu ~eš, tak uvidíš! *ако се из-пùснеш да кàжеш на нàкого, ще вѝдиш!*

cel|a, -y *ж. килия: klášterní ~a манастирска килия; vězeňská ~a затворническа килия*

cel|á, -é *ж. мат. цàло (число): dvě ~é tři pětiny двè цàло и три пèти; žádná ~á pět desetin нùла цàло и пет десети; už bije ~á часòвникъ ўдрия, отмेरва крьгъл час*

cele nap. книж. съвсем, изцàло, напòлно, пòлно: byl jí ~ oddán *тòй ѝ бèше прèдан с цàлата си душà*

celebrit|a, -y *ж. публ. знаменитост; вѝдна, изтъкната лѝчност; звездà: místní ~y мèстни знаменитости; shromáždění filmových ~* *сборища на филмови звезды*

celebr|ovat, -uji/разг. -uji *несв. книж. служа литургия*

cel|ek, -ku *м. 1. цàло, цàлост: v ~ku изцàло; tvorít nedilný ~ek образùвам, съставлявам недел-имо цàло; sloučit v jeden ~ek обединя в едно цàло 2. колектиѝ, общество: pro blaho ~ku за общо благо; práce pro ~ek рàбота за общество, за колектиѝва; hospodářský ~ek самостоятелна стопàнска единица*

celer, -u *м. бот. цèлина, кер(е)вѝз (Apium graveolens)*

celerov|ý, -á, -é *кòйто се отнася до кер(е)вѝз, до цèлина*

celibát, -u *м. 1. целибат (обет за безбрачие при католическите духовници) 2. безбрàчие*

celistvost, -i *ж. цàлостност, цàлост, едѝство, завèршеност, непокътнатост*

celisty|ý, -á, -é *цàлостен, компактен, неразделен, единен, пòлен, комплèксен: ~é území цàлостна територия; ~á osobnost монолитна, цàлостна лѝчност; ~ý dojem пòлно, цàлостно, общо впечатление; ~ý násobek мат. цàло кратно число*

celkem nap. *1. общо; общо взèто: ~vzato общо взèто; mně je to ~ jedno на мèне ми е всè едно, безразлиѝчно ми е; ~ mně to nezajímá общо взèто, товà не мè интересùва; já o tom ~ nic nevíм почти нàщо не знàя за товà; je to ~ pořádný člověk тòй е общо взèто порядъчен човèк 2. всѝчко, общо, всѝчко на всѝчко: byl tam ~ desetkrát тòй бèше там всѝчко (на всѝчко) десет пàти; ~ to dělá 10 korun товà прàви всѝчко 10 крòни*

celkově nap. *1. общо, изобщо, изцàло, напòлно, като цàло: situace je ~ špatná положението изобщо е лòшо; dítě ~ zesílilo детèто общо, цàлостно укрепна 2. прилизѝтелно, грùбо,*

общо взèто: ~ činí dobrý dojem общо взèто прàви добrò впечатлèние; ~ lze říci общо взèто мòже да се кàже

celkovlý, -á, -é 1. общ, цялостен: ~á váha общо тегло; ~á úroveň спредно равнине, общо равнище; jaká je ~á situace? каквò е положèнието? ~á infekce мед. общца инфекция; интоксикация; ~á narkóza мед. пълна упòйка; **genitiv** ~ý език. партитивен родителен падеж 2. общ, приближителен: ~ý pohled общ поглед; ~ý dojem общо впечатлèние; ~ý výsledek общ резултат; ~ý plán общ план; ~ý výnos общ доход, общ добив; ~á výroba обща продùкция

cellist|a [čeli-], -у м. виолончелист, челист **cellistk|a** [čeli-], -у ж. виолончелистка, челистка **cell|o** [čelo], -а спр. муз. виолончело, чело **cellov|ý** [čelový], -á, -é който се отнася до виолончело: ~ý koncert концерт за виолончело **celn|í**, -í, -í мйтнически: ~í úřad мйтница; ~í prohlášení мйтническа декларация; ~í tarif мйтническа тарифа **celohedvábny|ý**, -á, -é който е от чиста, от естествена копрѝна **celnic|e**, -е ж. мйтница **celník**, -а м. мйтничàр, мйтнически чинòвник **celodenn|í**, -í, -í целоднèвен, едноднèвен: ~í výlet едноднèвен излет; ~í provoz целоднèвно работно врèме; ~í zaměstnání пълен работен ден **celofán**, -у м. целофан **celofánov|ý**, -á, -é целофанов, целофанен: ~ý obal целофанова, целофанена обвìвка **celokožen|ý**, -á, -é кòжен; който е (изцяло) от кожа **celonárodn|í**, -í, -í 1. общонарòден, всенарòден, национарòден: ~í organizace общонарòдна организация; в ~ím měřítku в национарòлен машàб; ~í jazyk национарòлен, общонарòден език 2. републикàнски: ~í soutěž републикàнско състезание **celopodnikov|ý**, -á, -é общозавòдски **celoročn|í**, -í, -í годишен, целогодишен: ~í výkaz годишен отчёт; ~í předplatné годишен абонамент; ~í pobyt целогодишен престòй **celost**, -i ж. цялост, цялостност, пълнота **celospolečensk|ý**, -á, -é 1. общонарòден: ~á funkce jazyka общонарòдна фùнкция на езика 2. всебиц; който се отнася до цялото общество; който засяга цялото общество: ~á reforma реформа, засягаща всички слòве на обществото

celostátně нар. общодържàвно, в общодържàвен машàб **celostátní**, -í, -í републикàнски, национарòлен: ~í spartakiáda републикàнска спартакиàда, републикàнски спортивни игри **celosvětovlý**, -á, -é светòвен, всемиrен: v ~ém měřítku в светòвен машàб **celotónovlý**, -á, -é муз. кòйто се отнася до цялата гама: ~á stupnice гама от цели тòнове **celotýden|í**, -í, -í сèдмичен: ~í výdělek сèдмичен дòход **celovečerní**, -í, -í кòйто продължàва цяла вèчер: ~í film пълнометрàжен (игрален) филм **celovlněn|ý**, -á, -é кòйто е сàмо от вълна, от чиста вълна; кòйто е 100% вълна **celozávodní**, -í, -í общозавòдски: ~í schùze общиозавòдско събрание; ~í soutěž общозавòдско съревнование **celoživotní**, -í, -í кòйто продължàва цял живот; кòйто е за цял живот: ~í dílo цялостно творчество; ~í přátelství приятелство за цял живот **celta|a**, -у ж. разг. брезèнт, брезèнтово платнò **celuloid**, -u м. целулойд **celuloidov|ý**, -á, -é целулойден: ~ý lak целулойден лак **celulosa**, **celulosový** вж. **celulóza**, **celulózový** **celulóza**, -у ж. целулòза, дървесина **celulózov|ý**, -á, -é целулòзен; кòйто е от целулòза **cel|ý**, -á, -é 1. цял, всичкият: na ~ém světě в света, на света, по света, в цèлия свят, по цèлия свят; třásl se po ~ém těle цялото му тяло трепèреше; po ~é délce по цялата дължина; stálo to ~ých sto korun товà стрùваше цели стò крони; ~ou silou с всички сìли; ~ou vahou с цялата тèжест; ~ým srdcem с цялото си сърце; z ~ého srdce от всè сърцè; ~ou duší с цялата си душа; z ~é duše от душа; v ~é své kráse в цялата си красота; nespal ~ou noc тòй не мìгна цàла нощ; ~ý tón муз. цял тòn; ~á nota муз. цàла нòта, чèтири чèтвьрти нòта; ~ý takт муз. цял тàкт, тàкт чèтири чèтвьрти; ~ý obrat sport. пълно завèртане; ~é číslo мат. цяло числò ◆ смàх; **prohrál na** ~é čáre тòй претърпя пълен крах, загùби по всички линии 2. цял, непокътнат, здрав: **ani jedno vejce nezůstalo** ~é násobniny ◆ вл se ~ý razg. вèрна се невредим, жив и здрàв; **vrátil se s** ~ou kùží тòй се вèрна невредим, жив и здрàв; **vlk se nažral a koza zůstala** ~á poslovicà и вълкът сит, и агнето цяло 3. пълен, комплèктен: **jídelní souprava** není ~á

сервізът за юдене не е пълен; **s ~ým za-**
opatřením на пълен пансион **4.** юстински, съ-
 праѣ **udělala z něj ~ého člověka** тя го направи човѣк
5. експр. цѣл, съвѣм, напѣльно (*за висока сте-
 пен, за усилване*): **je ~ý mokrý** той е вѣр вода, мокръ е до кости; **byl ~ý bledý** бѣше съвѣм блѣд; **je ~ý šťastný** цѣлият сиѣ от щастие; **byl ~ý bez sebe** той не бѣше на сѣбе си, бѣше вѣн от сѣбе си; **byl z toho ~ý prýběžný** бѣше смѧян, поразѣн от това; **byla ~á uplakaná** цѣлата бѣше (облѧна) в сѣлзи; **je do ní ~ý blázen** побѣркал се е по нѣя, луд е по нѣя; **syn je ~ý tatínek** синът е цѣл бащїчко, мѣтал се е на бащї си, одрал е кѣжата на бащї си; **to je ~ý on** єто, такъв е той; това е типично за него; **~ý boží den** цѣл дѣн, през цѣлия дѣн; **trvalo to ~á léta** това трѧ, това се проточи (с) години; **nebyl u nás ~ou věčnost** не бѣше ѹдал в нацѣла вѣчност; **to je ~é neštěstí** това є юстинско нещастие; **~á ta věc se mi nelíbí** цѣлата тѣзи рѣбота нѣкак не мѣ харѣсва; **to je ten ~ý rozdíl!** ирон. и това ми билѣ разлика! **to byla ~á jeho odpověď** сїмо това му бѣше отговорът; **umí toho víc než ~ý učitel** разг. знае пѣвче от учителя си

cement, -u *м.* цимѣнт: **dřevitý** ~ ксиолит; **struskový** ~ шлаков цимѣнт; **vodotěsný** ~ водонепропусклѣв цимѣнт

cementárna, -u *ж.* цимѣнтов, цимѣнтен завѣд; фабрика за цимѣнт

cementovat, -uji/razg. -uju *несв. (co)* цимен-тирам (*нецо*)

cementový, -á, -é цимѣнтов: **~ý nátěr** цимѣнтар замѣзка; **~á malta** цимѣнтар мазилка; **~é mléko** цимѣнтар мляко

cen|a, -u *ж.* 1. ценѣ, стойност: **vysoká, nízká** ~а висока, нѣска ценѣ; **pevné** ~у твѣрди ценѣ; **prodejní** ~а продажна ценѣ, пазарна ценѣ; **nákupní** ~а ѹзкупна ценѣ; **maloobchodní** ~а ценѣ на дрѣбно; **velkoobchodní** ~а ценѣ на єдро; **~ý obilí** ценѣ на зѣрното; **výrobní** ~а себестойност; **přiměřená** ~а умѣрена ценѣ; **úřední** ~а официална ценѣ; **zaváděcí** ~а промоцийна ценѣ; **~ý stoupají, klesají, ~ý jdou nahoru, dolů** цените се покачват, спадат; **zboží v ~é dvacetí korun** стѣка на стойност двайсет крони; **slevit z ~y** намалѣ ценѣ, направя отстѣпка от ценѣ; **zboží stouplo, kleslo v ~é** ценѣта на стѣката се покачѣ, спадна; **prodávat pod ~ou** продавам под костїума ценѣ; **do-hodnout se o ~é** споразумѣя се за ценѣта;

zásilka s udanou ~ou použ. прѣтка с обявѣна

zádnejšíma

zádnou ~u в нѣкакъв слѹчай, на нѣкаква ценѣ, за нѣшо на светѣ; **za ~u něčeho** с ценѣта на нѣшо **2.** стойност, значѣние, пѣлза: **mít velkou ~u** ѹмам голяма стойност; **nemít žádnou ~u** нѣмам нѣкакво значѣние, нѣкаква стойност; **historická ~a** историческая стойност; **umělecká ~u**

autorská

se hádat не сї стрѹва, нѣма смїсьл (да се спори, да се караме); **to nemá ~u** това нѣма смїсьл **3.** награда, премия, отличие: **státní ~a** др҃жавна награда; **laureát státní ~y** лауреат на др҃жавна награда; **Nobelova ~a** Нобелова награда; **Mezinárodní ~a míru** Международна награда за мир; **odměnit ~ou někoho, udělit ~u někomu** присъдя награда на нѣкого; **dostat první ~u** полѣча пѣрва награда; **soutěž, závod o ~u** състезаніе за награда *и спорт.*; **dílo poctěné ~ou** произведѣніе, удостоено с премия; **vypsat ~u** опредѣлѧ награда; **putovní ~a sportu** прѣходна купа, прѣходно знамѣ *и под.*; **vyhrát, získat ~u** спечѣля, полѣча награда; **ucházet se o ~u** борѧ се за награда, стремя се да полѣча награда

ceník, -u *м.* ценоразпис

cenin|a, -u *ж.* 1. фин. облигација 2. обикн. в съчет. **poštovní ~a použ.** (пощенска) марка, (таксова) марка, (гѣрбова) марка *и под.* (картичка, плик с марка)

cen|it I, -ím *несв. 1. (co)* оценявам (*нецо*), опредѣлям ценѣ (*на нецо*): **~it vysoko, nízko** оценявам високо, нѣско; опредѣлям високо, нѣска ценѣ *и прен.* **2. (koho, co jak)** оценявам, преценявам (*нѣкого, нецо нѣкак*): **~it spravedlivě** оценявам справедливо; **~it někoho podle zásluh** оценявам нѣкого по заслуги **3. (koho, co pro co; co i koho)** ценѣ, почитам, уважавам (*нѣкого, нецо за нецо; нецо у нѣкого*): **~ili ji pro její svědomitost** ценѧха я за нѣната добросъвестност; **~it něčí smysl pro povinnost** ценѣ чўството за отговорност у нѣкого

cen|it II, -ím *несв. само в съчет.* **~it zuby** зѣбя се, озѣбвам се, показвам си зѣбите *и прен.*

cen|it se, -ím se *несв. 1. показвам се, лъсвам, бѣлвам се (за зѣби) 2. (-; na koho)* експр. хилья се, зѣбя се, смѣя се, усмѣхвам се (*на нѣкого*): **co se na mne ~is?** каквѡ ми се хѣлиш?

cen|it si, -ím si *несв. (koho, чѣho)* ценѣ, почитам, уважавам (*нѣкого, нецо*): **velmi si ho ~ím** видѣко го ценѣ, мнѣго го почитам; **~ili si jeho upřímnosti** ценѧха нѣговата искреност, ценѧха у него искреносттѣ му

cennost, -i ж. 1. цённост, стойност 2. обикн. мн.
cennost|и, -í цённи вèщи, цённи книжà, цённости и под.: **kulturní ~i** културни цённости
cenn|ý, -á, -é 1. цèнен, скъпоцèнен: ~é vèci цённи вèщи, цённи предмети; ~ý obraz цённа, скъпа картина; ~é psaní пощ. прàтка, писмò с обявèна стойност; ~é papír фин. цённи книжà 2. цèнен, вàжен, забележителен: ~á rada цèнен, рàдък съвèт; ~á pomoc цённа помош; ~ý úspěch голàм, значителен, забележителен успèх; **nesmírně ~ý** безцèнен
cenovk|a, -y же. 1. пощ. прàтка с обявèна стойност 2. етикèт (с цена на стока)
cenov|ý, -á, -é ценовий: ~á hladina равнище на цените; ~ý rozdíl разлика в цените; ~á kalkulace изчисляване, калкулация на цените; ~ý prùmér средни цени; ~á kontrola контрол на цените; ~á politika ценова политика; ~á skupina категория; restaurace první ~é skupiny ресторàнт първа категория, първоклàсен ресторàнт; ~á spirála ценова спирàла, инфлационна спирàла
censor, censura, censurovat вж. censor, cenzura, cenzurovat
cent, -u м. квантàл, центнер (мярка за тегло):
награви
 като кàмък; **mám nohy jako ~y** разг. кракàта ми тежàт (*от умора*), като че лìймам олòво в кракàта; **jako by ze mne spadl ~y** разг. съкаш товàр ми пàдна от гьрбà; съкаш кàмък ми пàдна от сърцето
centimetr [-ty-], -u м. 1. сантимèтър (*мярка*)
 2. разг. мèтър (*шивашки*)
centimetrov|ý [-ty-], -á, -é сантимèтров
centrál|a, -y же. 1. (енергийна) центрàла: **tepelná ~a** топлоцентрàла; топлоелектрìческа, термоелектрìческа центрàла (*съкр. ТЕЦ*); **elektrická ~a** електроцентрàла; ~a s Dieselovým pohonom дàзелова електроцентрàла 2. центрàла, цèнтиър, центрàлно управление
centralisace, centralisační, centralisovat вж.
 centralizace, centralizační, centralizovat
centralizac|e, -e же. централизàция, съредоточаване
centralizačn|í, -í, -í централизационен; кòйто се отнася до центрàлизъм, до централизàция: ~í snahy тендèнции към центрàлизъм; ~í politika политика на централизàция; ~í proces процèс на централизàция
centralizm|us, centralismus [-zm-], -u м. центрàлизъм

centraliz|ovat, -uji/разг. -uju несв. и св. (co)
 централизàрам (*нещо*)
centrálně нар. центрàлно, централизàрано, от цèнтира: ~ řízené hospodářství центрàлно ръковòдено стопàнство
centráln|í, -í, -í центрàлен, срèдищен, глàвен, генерàлен: ~í ředitel генерàлен дирèктор; ~í sklad глàвен склад; ~í postavení срèдищно положение; ~í nervstvo анат. центрàлна нèрвна системà; ~í promítání геом. центрàлна проекция
centrick|ý, -á, -é специ. центрàйчен, срèдищен
centrifug|a [-fu-/fú-], -y же. 1. центрофùга 2. разг.
 въртелèжка-центрофùга
centrifugáln|í, -í, -í 1. центрофугàлен 2. центробèжен: ~í síla физ. центробèжна сила
centripetáln|í, -í, -í центростремèтлен: ~í síla физ. центростремèтленна сила
centropavlicov|ý, -á, -é полит. дàскоцентристки
centr|um, -a cp. 1. цèнтиър (*на град и под.*): ~um mèsta цèнтиър на града; **bydlit v ~u** живèя в цèнтиъра 2. цèнтиър, средоточие, пункт с вàжно значение: **prùmyslové ~um kraje** промышлен цèнтиър на административна област; **nervové ~um анат.** нèрвен цèнтиър; **zrakové ~um анат.** цèнтиър на зрèнието; **~um řeči анат.** мотòрни цèнтроре, цèнтроре на движèния
censor, -a м. цèнзор
cenzur|a [-zu-/zú-], -y же. цèнзура: **zrušení ~y** премàхване на цèнзура; **schváleno ~ou** разрешèно, допùснато от цèнзура
cenzur|ovat, -uji/разг. -uju несв. (co) 1. цензура-рìпрам (*нещо*) 2. контролàрам (*нещо*)
cerp, -u м. 1. бухàлка, чукàло (*за вèршеене на жито*) 2. истор. бухàлка, обковàна с желязò
награви
 сàрам нàкого; стрòго обучàвам, стрòго вèзпитàвам нàкого
ceren|ět, -ím, 3 мн. -í/-ejí несв. 1. умìрам, гѝна (*за добитък и под.*) 2. вулг. псовиçвам, пùквам (*за хора*)
cerp|ovat, -uji/разг. -uju несв. (*коho*) експр. дрèсирям, стрòго обучàвам, стрòго вèзпитàвам (*някого*): ~ovat dèti v násobilce набивам в гла-бата на децàта тàблициата за умножение
ceremoniál [-ny-], -u м. церемониàл: **korunovační** ~ церемониàл по коронясване
ceremoniár [-ny-], -e м. церемониàлмàйстор
ceremoni|e [-mony/-móny-] -e же. 1. церемония, ритуàл: **dvorní ~e** двòрцова церемония 2. само мн. **ceremoni|e, -í разг.** експр. цере-

мònии, заобикàлки, усùквания: **dělat ~e** въртjà-
сùча, церемонìя се; **jaképak ~e!** каквò го
усùкваш! стига церемони!
certifikační, -í, -i сертификациònен; кòйто се от-
наса към сертификàт, към издàване на серти-
фикàт: **~í značka na zboží** знàк за кàчество
върху стòка
certifikát [-ty-], -u m. търг. сертификàт, свидè-
телство, удостоверèние, потвърждèние, га-
ранциònно писмò: **depozitní ~fin.** удостове-
рение за депозит, за срочен влòг
ces нескл. спр. муз. дò бемол
césar вж. **cézar**
cesta, -u ж. 1. път, пътèка: **polní ~a** пòлски път;
vozová ~a колàрски път; чèрен, междусèлски
път; **~a pro pùši** път за пешехòди; **vyježděná ~a**
разбѝт, нерàвен път; **vychopená ~a** угòпкан
път и прен.; **jít ~ou** вървя по пътя; **to je z ~y**
не (мò) е по пътя; **razit ~u** прокàрвам път и
прен.; **zastavit se na poloviční ~é, na pùl ~y**
спrà на насрèд пътя, спrà на половината път и
прен.; **zastoupit nèkomu ~u** препrèча пътя на
нàкарга◆ **cestovník** път, всè напрèд, бèз да се спòрам; вървя,
накьдèто ми видят очите; **~a se lidmi netrhlá**
пътят бèше оживèn; **volit zlatou, střední ~u**
избирам златната средà, вървя по цàрския
път; **nikomu stéble pùes ~u neprèloží** на мràв-
ката път прàви; **mít nèco při ~é** нèщо ми е на
път; **plést se nèkomu do ~y a)** бòркам се в
рàботата, в живòта на нàкого **б)** прèча на
нàкого; **sejít z ~y a)** сбòркам пътя **б)** отбìя се,
крìвна от прàвия път; **být na dobré ~é** на прàв
път съм; **ocelnout se na nepravé, špatné ~é**
попàдна на грèшен път, трòгна по крìви
пътища; **z ~y!** настрана! màхай се! дàй път!
~a ke slávě път към слàвата; **pùivést nèkoho**
на прavou ~u вкàрам нàкого в прàвия път; **vèc**
je na dobré ~é рàботата вървì добре; **trnitá ~a k úspěchu** трòнливият път към успèха
◆ **cestovník** път, вòдят за Рим **2. cneu.** артèрия, трасè, лì-
ния за комунikàция, съобщителна лìния: **do-
pravní ~u** комунikàции, пътища, транспòртни
лìнии; **vodní ~u** вòдни пътища; **vzdušné ~u**
въздùшни пътища; **obchodní ~u** търгòвски
пътища; **pùisunová, ústupová ~a** воен. път за
подвòзване, път за отстòплèние; **dýchací ~u**
антидàренници◆ **cestopis** несвòрзано, обòркано; бълнùва **3. пътùване,**
пътешèствие: **~a kolem světa** околосвèтско
пътешèствие; **~a po moři** мòрско пътùване;

пътùване по морè; **vèdecká, studijní ~a** наùчна
командирòвка; **služební ~a** командирòвка;
svatební ~a свàтбено пътешèствие; **být na ~ach**
пътùвам, пътешèствам; **chystat se, vypravovat se na ~u** гòтвя се, стàгам се за път; **mèli jsme dobrou ~u** пътùвахме добrè; **obléci se na ~u** облекà се за път, облекà дрèхи за из
път; **vzít si (s sebou) na ~u nèco a)** взèма си
багàж за път **б)** взèма си хранà за път; **mám tam ~u** юмам път за нàтàм; **obstarat nèco při jedné ~é** свèрша всìчко на един път, с едно
отìване; **dostat od ~u** полуùа бакшиш, защòто
съм хòдил до нàкьде, задèто съм бил пътя до
нàкьде; **dopis je na ~é** писмòто е на път; **jít vlastní ~ou** вървя по свой път; **dopravodit na poslední ~é** изпràтия нàкого в послèдния му
път; **životní ~a** жàзен, житеjски път; **štastnou ~u!** добrè път! лèк път! на добrè час! **křízová ~a a)** Крòстният път, Via dolorosa (*пътят на Христос към Голгота*) **б)** картини, изобразявани
пъти на Христос към Голгòта **в)** католическо
òбредно шèствие пред картините на
Крòстния път **г)** прен. експр. трòнлив път,
Богомòжимја◆ **diplom** тà бèше брèменна **4.** път, нàчин, срèдство:
vyřídit diplomaticou, úřední, administrativní ~ou уредì по дипломатическо, по
официàлен, по административен път; **zákonitou ~ou** по закòнен рèд; **smírnou ~ou** по
мìрен път, по мìрен нàчин, по пътя на по-
мирèнието; **soudní ~ou** по съдебен рèд; **~ou dohody** посрèдством спòгòдба, чрез спò-
разумèние; **~ou nejmenšího odporu** по лì-
нията на нàй-màлкото съпротивлèние; **dosáhnout osvobození ~ou milosti** освободèn
съм чрез помòлване; **nastoupit ~u práva** об-
жалвам, апelièram; **analýza suchou ~ou xim.**
сùх анализ

cestář, -e m. разг. **1.** пътèкантонèr **2.** работник
по пътищата

cesticka, -u ж. умал. **1.** пътèка, пътèчка: **~a v pluhu** **2. разг.** **1.** пътèка, пътèчка: **~a v pluhu**
~u пропрòвям път на нàкого, улеснявам нà-
кого в живòта; **hledat ~u (k vlivné osobì)** тòрся врòзки с влиятелна лìчност **2. разг.** път,
нàм◆ **cestopis** постòгна нèщо по втòрия нàчин **3.** път (*в
косата*)

cestopis, -u m. пòтепìs, пòтни белèжки
cestopisný, -á, -é пòтепìsen: **~á literatura** пòт-
епìсна литератùра; **~é obrázky** пòтепìсни
картини, картини от пътùване

cest|ovat, -uji/разг. -uju несв. пътувам, пътешествам: **~ovat po Evropě, po celém světě** пътувам по Европа, по целия свят; **~ovat letadlem** пътувам със самолёт
cestovatel, -e м. пътешественик
cestovatelk|a, -y ж. пътешественица, пътешественичка
cestován|í, -í спр. пътуване, пътешествие
cestovn|é, -ého спр. адм. пътни разносчи, пътни командирòвъчни пари: **úhrada ~ého** изплащане на командирòвъчни (пари)
cestovní|í, -í пътен, пътнически, туристически: **~í kancelář** туристическо, пътническо бюрò; туристическа агенция; **~í ruch** туризъм; **~í pas** задграничен паспорт; **~í rozkaz, příkaz** заповед за командирòвка; **~í útraty, výdaje** пътни рàходи, разносчи; **~í potřeby** пътни принаjmenším
cestující|í, -ho м. 1. пътник, пасажèр: **obchodní ~í** търгòвски пътник 2. турист
cestující|í, -í ж. 1. пътничка, пасажèрка 2. туристка
cetk|a, -y ж. 1. пайета 2. прен. (лъскава) дреболия, дрънкулка
cév|a, -y ж. 1. *анат.* кръвоносен съд: **krevní ~y** кръвоносни съдове; **lymfatické, mízní ~y** лимфатични съдове; **kornaténí ~** мед. артериосклероза 2. бот. трахея, жилка
cévk|a, -y ж. 1. у мал. *анат.* капилляр 2. мед. катетър
cévk|ovat, -uji/разг. -uju несв. мед. поставям катетър, катетеризирям
cévn|í, -í, -i 1. *анат.* който се отнася до кръвноносен съд; венозен, артериален: **~í soustava** кръвоносна система 2. в съчет. **~í svazek** бот. провòдно синопче
cézar, -a м. *истор.* император, цезар
cezen|í, -í спр. цедène
cibul|e, -e ж. 1. бот. кромид лук (*Allium serpa*)
 2. глава лук: **smažená ~e** готова пържен лук, пържен кромид 3. бот. луковица 4. кùпол, кубè (на църква и под.): **kostelní ~e** църковен кùпол, кубè на църква 5. само мн. **cibul|e, -í** малко остатър. експр. джòбен часòвник
cibul|ka, -ky ж. у мал. 1. лук, кромид, лùчец, главичка лук: **maso na ~ce** месо с лук 2. бот. луковица 3. кùполче, кубèнце (на църква и под.) 4. в съчет. **~ka vlasová** *анат.* кòрен на кòсъм, папий на кòсъм
cibulovit|ý, -á, -é луковиден, луковообразен
cibulov|ý, -á, -é луков, лùчен: **~á omáčka** сос от

лùк, сòс с лùк; **~á báň kostela** луковиден, лукообразен, луковицообразен кùпол на църква
cicvár, -u м. бот. цитвар, сантонинов пелин (*Artemisia cina*)
cicvárov|ý, -á, -é цитваров, цитварен; който се отнася до сантонинов пелин: **~é semínko** цитварно семе
cídič, -e м. чистач, мияч: **pouliční ~ bot** вакаджия; **~ oken** мияч на прозорци
cídičk|a, -y ж. 1. чистачка, миячка (*жена*) 2. ўред за почистване, за полирание, за лъскане
cídido|o, -a спр. спрèдство за почистване: **~o na boty** боя, крèм, вакса за обувки; **~o na kovy** полирòвъчно веществò за метàли, за метални части
cídít|í, -ím несв. (*co*) почиствам, чистя, полирям, излъсквам, мия (*обувки, съдове, метални предмети и под.*)
ciferní вж. **ciferný**
cifern|ý, -á, -é цифров, числен
ciferník, -u м. циферблàт (*на часовник и под.*)
cifr|a, -y ж. цифра, число: **římské, arabské ~y** ~~цифри~~ **yarabí** разг. умё да смýтам; сýлен съм в смýтането
cigaret|a, -y ж. цигара, папирòса: **dutinková ~a** папирòса; **kroucená ~a** саморъчно направена цигара; **pouzdro na ~y** табакёра
cigaretov|ý, -á, -é цигарен, папирòсен: **~á dutinka** цигарена, папирòсна гильза; **~á špička** цигарè, цигарлèк; **~é pouzdro** табакёра; **~ý papír** цигарена хартия
cigár|o, -a спр., **cigár|a, -y** ж. остатър. разг. пùра, пурèта
ciheln|a, -y ж. тухлàрна, тухлàрница, тухлàрна фàбрика, фàбрика за тùхли
cihl|a, -y ж. 1. тùхла: **nepálené ~y** кирпìч, не пèчени тùхли; **žáruvzdorná, ohnivzdorná ~a** огнеупòрна тùхла; **dutá ~a** кùха тùхла; **leh-čená ~a** олекотèна тùхла; **pálená ~a** пèчена тùхла; **polévaná ~a** гледжòсана тùхла; **škvárová ~a** сгурйна тùхла; **tvarová ~a** фасònна тùхла; **trativodová ~a** дренàжна тùхла; **pálit ~y** пекà тùхли 2. прен. брикèт, бùца, тùхла (*предмет с форма на тухла*): **rašelinová ~a** торфен брикèт
cihlář, -e м. тухлàр
cihlářský, -á, -é тухлàрски: **~ý dělník** тухлàрски работник; **~á hlína** тухлàрска глина; **~ý prùmysl** тухлàрска промýшленост; производство на тùхли
cihlářství, -í спр. тухлàрство

cihlíčk|a, -y ж. 1. умал. тùхличка, брикèт 2. разг. юнишко **mítěvchník** гурявам се двойно, разчýтам на пòвече от една възможност

cihlov|ý, -á, -é 1. тùхлен: ~é zdivo тùхлена зидария; ~á podlaha тùхлен пòд; ~á barva, červeň керемíденочервèн цвят 2. оstar. дiал. керемíден: ~á střecha керемíден пòкрив, керемíдена стрýха

cích|a, -y ж. калъф, плик, торбà за пùхена завýвка: bavlnéná ~a калъф, плик от памучен плют

cikád|a, -y ж. зоол. пòен жътвàр, цикàда (*Cicada, Tibicen и др.*)

cikán, -a м. 1. **Cikán** цìганин 2. прен. експр. калпазàин, циганè (за дете)

cikánk|a, -y ж. цìганка

cikán|ě, -ete спр. 1. цìганче 2. прен. експр. калпазàин, циганè (за дете)

cikánsk|ý, -á, -é цìгански: ~ý tábor цìгански тáбор; ~ý život прен. цìгански живòт, чергáрство, скýтничество

cikán|it, -ím несв. разг. експр. 1. цìганя се, льжá 2. скýтам се, брòдя, чергарùвам, катунарствам

cikánštín|a, -y ж. цìгански език

cikcak, cík cák нар. на зìгзаг, зигзагообрàзно, криволíчещо, лькатùшно: **cesta vede** ~ пътят криволíчи, лькатùши

cikorie вж. **cikorka**

cikork|a, -y ж. 1. бот. цикòрия, сýня жлèчка (*Cichorium intybus*) 2. цикòрия (*примес към кафе; заместител на кафе*)

cíl, -e м. 1. цел, кràйна тòчка: **dojít k ~i** достìгна целтà, стìгна целтà; **dosáhnout, dojít ~e** до-стìгна, постигна целтà; **bloudit bez ~e** скýтам без цèл 2. цел, намерèние, зàмисъл: **vytknout si za ~** поставя си за цèл; **jít za svým ~em** гòня целтà си; **sledovat vlastní, osobní ~e** преслèд-вам лíчни интереси, гòня сòбствени цèли, глèдам лíчните си интереси; ~deje език. обèект на дèйствие 3. спорт. а) фìниш, финàл: **dobehnout do ~e** стìгна фìниша, дотìчам до финàла б) цел, мишèна: **zasáhnout ~** попадна в целтà; **chybit se, minout se ~e** не улùча целтà, мишèната

cilevèdom нар. целенасòчено, целеустремèно, съзнàтелно

cilevèdomost, -i ж. целенасòченост, целеустре-мèност, съзнàтельност

cilevèdom|ý, -á, -é целенасòчен, целеустремèн, съзнàтелен

cililink междум. дзън! звън! дрън! зън-зън!

cílit, -ím несв. 1. (*na koho, na co*) цèля се, мèря се, прицèлвам се (в някого, в нещо) 2. книж. (*kam*) отпràвям се (нанякъде); клоня, насòч-вам се, стрèмя се (към нещо); Ѳмам за цèл (нещо)

cílov|ý, -á, -é 1. спорт. фìнишен, финàлен: ~á páška фìнишна лèнта; ~á rovinka финàлна прàва 2. език. кòйто е за цèл: **genitiv ~ý** роди-телен падèж за цèл; **dativ ~ý** дàтелен падèж за цèл

cimbál, -u м. муз. цимбàл

cimbálov|ý, -á, -é цимбàлов: ~á muzika цим-бàлов оркèстър

cimburi|í, -í спр. зъбѝ на крèпостен зид

cimprecampr нар. експр. в съчет. **rozbít, roz-sekat na ~** напràвя на пùх и прàх, счùпя на парчèта

cimr|a, -y ж. жарг. експр. стàя, помещèние

cín, -u м. хим. калàй: **doly na ~** калàени мìни

cink, cinky междум. дзън! звън! дрън!

cink|at, -ám несв. 1. звънjà, дрънкам, дзънкам, звънтà: **zvonek ~á** звънèцът дрънка, звънì; **tramvaje ~ají** трамвàите звънят 2. (*čím*) дрънкам (с нещо): ~at klíči дрънкам с клòчове

cink|nout, -nu св. 1. дрънна, звънна 2. (*čím*) дрънна, звънна (с нещо)

cinkot, -u м. звънтèне, дрънкане, звън

cín|ovat, -uji разг. -**uju** несв. (*co*) калайдìсвам (нещо)

cínov|ec, -ce м. минер. каситерѝт

cínov|ý, -á, -é калàен: ~é nádobí калàени сòдове; калайдìсаны сòдове; ~ý vojácek олòвен вой-нѝк; ~á ruda калàена рùда, каситерѝт

cíp, -u м. 1. край, кràйче, ъгъл, ъгълче: ~ šátku кràйче на забràдка; **uzel s dlouhými ~y** вòзел с дълги кràища; **poodhrnout ~ tajemství** прен. повдìгна завèсата на тàйна 2. нос, издатинà, край: ~ ostrova нос на остров 3. пеш, полà (на връхна дреха): ~ kabátu пеш, полà на палтò

cípat|ý, -á, -é 1. раздърпан, нерàвен (за дреха): ~á sukñě раздърпана, крìва полà; полà с не-рàвен рòб 2. кòйто е с пèшове: ~ý kabát палтò с пèшове

cíp|ek, -ku м. умал. 1. кràйчец, ъгълче, пèшче 2. мàльк нос (*на остров и под.*); издатинà, кràйчец

círátl|y, -á м. само мн. разг. церемòний, заоби-кàлки, усùквания: **dělat ~y** церемонìя се; **jaké-pak s tím ~y!** какò ще се церемòниш с товà!

circa *вжс.* **cirka**

cirka, съкр. са, сса нар. приблизително, около
círk|ev, -ve ж. църква, разг. чърква: ~ev římsko-katolická римокатолическа църква; českobratrská ~ev evangelická евангелистска църква на Чешките братя; vyobcovat z ~ve отпътва от църквата

církevněslovenský, -á, -é език. църковнославянски

církevní, -í, -í църковен, черкoven, духовен: ~í právo църковно, каноническо право; ~í hodnost духовен сан; ~í sňatek църковен брак; ~í sném църковен събор; ~í trest епитимия, църковно наказание; ~í slovanština църковнославянски език

cirkulace, -e ж. циркулация, обръщение, оборот: ~e krve кръвообращение; ~e vzduchu циркулация на въздуха; ~e kapitálu икон. обръщение, оборот на капитал

cirkulační, -í, -í 1. циркулационен: ~í mazání techn. циркулационно смазване 2. икон. оборотен: ~í fondy оборотни фондове, оборотни средства

cirkulárka, -y ж. техн. разг. циркуляр, бандиг, дайков трион

cirkulovat, -uji/разг. -uju несв. циркулирам: krev ~uje v těle кръвта циркулира в тялото; peníze ~ují парите се намират в обръщение; dát ~ovat přezénční listinu пъсна присъствен лист за подпись

cirkus, -u м. 1. цирк 2. разг. експр. цирк, комедия, суматоха, лудница, бъркотия, неразбория

◆ **zirkus** цирк

дъл, разиграва (на някого) сцена на улицата

cirkusák|ý, -á, -é разг. циркаджийски, цирков: ~á maringotka цирков фургон

cirkusačk|a, -y ж. разг. циркаджийка, циркова артистка, циркова комедиантка

cirkusák, -a разг. циркаджия, цирков артист, цирков комедиант

cirkusový, -á, -é 1. цирков: ~á manéž цирков манеж, циркова аrena 2. разг. nejgor. циркаджийски

císař, -e м. 1. император: ~pán Негово Императорско Величество (в Австро-Унгария)

◆ **jeho/její** **imperátor** и пъдарят 2. цар

císařovna, -y ж. 1. императрица 2. царица

císařskokrálovský, -á, -é, съкр. с. к. който е на Н.В. (негово величество), на император-кral; императорско-кralски (за официални названия в Австро-Унгария)

císařský, -á, -é 1. императорски: ~ý patent, dekret императорски юказ 2. в съчет. ~á silnice оstar. държавно шосе, главен път; ~á žemle бриошка (вид печиво); ~ý kabát „кайзерок“ (дълго вталено палто); ~ý řez мед. цезарово сечение; provést ~ý řez a) направя цезарово сечениe б) прен. направя решителна кръчка

císařství, -í спр. 1. империя 2. царство

cisel, ciselovat *вжс.* **cízel, cízelovat**

cistern|a, -y ж. 1. цистерна 2. вагон-цистерна

cisternový, -á, -é обикн. в съчет. ~ý vagon, ~ý vůz вагон-цистерна; ~é auto камион-цистерна, автociстерна; ~á lod' танкер

cít, -u м. 1. чувство: **vlastenecký** ~ патриотично чувство, патриотизъм; **milostný** ~ любовно чувство; **vřelý** ~ топло чувство; **přátelské** ~ приятелски чувства; **člověk bez ~u** безчувствен, бездушен, коравосърдечен

◆ **milost** ствен, бездушен, коравосърдечен човек; той няма сърце 2. (pro so, po-рядко čeho) ѝсет, разбира, чувство (за нещо): ~ pro krásu ѩісет за красивото, чувство за красота; **zázykový** ~ ѩісет към езика; **mravní** ~ морално, нравствено чувство; **hrát s ~em** свиря с чувство, прочувствено 3. усещане, чувствителност, осезание: **má ~ v prstech** ѩіма чувствителни пръсти; **ztratil ~ v jedné noze a ruce** той загуби чувствителност в единния (си) крак и едната (си) ръка

citacíe, -e ж. цитиране

citadel|a, -y ж. цитадела, крепост, укрепен град

citát, -u м. цитат

citelně нар. чувствително, осезателно, значително, силно: ~ se ochladilo чувствително за студа, температурата спадна чувствително; ~ postihnout někoho нанеса на някого тежък удар

citelný, -á, -é чувствителен, значителен, осезателен, осезаем, силен: ~á ztráta значителна, сериозна загуба; ~ý nedostatek чувствителен недостатък; ~á změna значителна промяна

cítit, -ím несв. 1. (co) чувствам, усещам, изпитвам (нещо): ~it vůni усещам мириз; ~it páchnoucí

◆ **pouřídu pod nohama** чувствам твърда почва под краката си; **ne~ím ruce od práce** не съм чувствам ръцете от работата; **ne~ím nohy únavou** краката ми тежат от умора; **~ím žaludek až v hrdle** гайди ми се; **~it neštěstí v každém nervu** предчувствам нещастие; то

nemohu ani ~it не мòга да понàсям, не обѝчам това; **toho člověka nemohu ani ~it** не мòга да понàсям тòзи човèк; **dát někomu ~it svou nadřazenost** дàвам на нàкого да почùвства превъзхòдството ми **2.** в съчет. **je ~it (čím, co, -)** мирьше (*на нещо*): **je z něho ~it tabák** тòй мирьше на тютюн; **je mu ~it z úst ustàta, dých't my** мирьше; **ryba je už ~it rýbata vèche** мирьше; **víno je ~it plísni** винòто дýха на мùхъл **3.** (*co*) изпàтвам, хрàня (*някакво*) чùвство; чùвствам (*нещо*): **~it k někomu lásku, nenávist** чùвствам към нàкого любòв, омрàза; **~it sympatie** чùвствам, изпàтвам симпатия; **~it hněv k někomu** изпàтвам гняв към нàкого; **~it odpor k někomu** изпàтвам (чùвство на) отвращение към нàкого; **~it potřebu** изпàтвам нùжда; **~it s někým** съчùвствам на нàкого **4.** (*jak*) по чùвство съм (*някакъв*); юмам чùвство (*за нещо*): **~it vlastenecky** патриот съм, юмам патриотично чùвство, изпàтвам родолюбиво чùвство; **~it sociálně** юмам развиòто социално чùвство **cítit se, -ím se** несв. **1.** (*jak; čím*) чùвствам се (*някакъв*): **~í se zdráv** тòй се чùвства зdràv; **ne~í se dobré** не сè чùвства добrè, не è добrè; **jak se ~íte?** как се чùвствате? как сте? **~it se vinnýstaváním** тà разбрà, че е брèменна; **~í se při sile, při zdraví** тòй/tà се чùвства сильен/силна, зdràv/zdràva; **ne~í se ve své kůži** **a)** тòй/tà не сè чùвства добrè, не è добrè, **b)** тòй/tà се чùвства неудòбно, нелòвко; **~it se ve svém živlu** в стихийта си съм; **na kolik se ~íš?** как преценяваш силите си? **2. разг. eksp. въобразявам си** (*нещо за себе си*); самоувèрен съм, юмам (висòко) самочùвствие: **ten se ale ~í!** тòй юма висòко мнèние за сèбе си! какòв грандоман! èх, че е самоувèрен! ах, каквò самочùвствие юма тòй! **3. в отриц. съчет. necítit se** (*-; čím*) разг. *eksp.* не сè владèя, не съм на сèбе си (*от нещо, поради нещо*): **~il se vztekem** тòй не сè владèеше от гняв, от ѣд; **~í se radostí** не è на сèбе си от радост **citlivě** нар. **1.** чувствително, сантиментàльно **2.** отзивчivo **citlivk|a I, -y** ж. бот. мимòза (*Mimosa*) **citlivk|a II, -y** м. и ж. прен. разг. мимòза (*прекалено чувствителен човек*) **citlivost, -i** ж. **1.** чувствителност, впечатлителност: **přehnaná ~** болèзнена чувствителност **2.** отзивчivost, внимàние **citliv|ý, -á, -é** **1.** чувствителен, нèжен: **má ~ou**

kůži тòй/tà юма чувствителна, нèжна кòжа; **~ý na světlo** *tehn.* светлочувствителен; **organizmus ~ý k infekci** чувствителен, предразполòжен към инфèкция органìзъм **2.** чувствителен, отзивчiv, внимàтен, впечатлителен: **~ý pozorovatel** тънък, остьр наблюдалет; **~é dítě** чувствително, впечатлително детет; **přiliš ~ý** прекалèно, болèзнено чувствителен **3.** **malko ostar.** чувствителен, значителен, осезателен, осезаèем, сìлен: **jeden z nej~ejších trestù** едно от най-тèжките наказания

citoslov|e, -e ср. език. между̀метие

citoslovečn|ý, po-рядко citoslovn|ý, -á, -é език. между̀метен; кòйто се отнаàся до между̀метие: **~á věta jednočlenná** едносъстàвно между̀метно изречèние

citovat, -ují/разг. -uju несв. и св. **1.** (*koho, co*) цитàрам (*някого, нещо*), привèждам/приведà цитàти (*от някого, от нещо*): **~ovat z paměti** цитàрам по пàмет, наизùст; **~ovat Nerudu** цитàрам Нेруда, привèждам/приведà цитàти от Нेруда **2.** (*koho, co*) *ostar.* призовàвам/призовàвам (духове и под.)

citově нар. в эмоционально отношение, эмоционально: **založený člověk** эмоционален, впечатлителен човèк; **zabarvený význam** език. эмоционально оцвèтено, нюансирano значение

citovost, -i ж. эмоциональность

citový, -á, -é **1.** эмоционален; кòйто се отнаàся до чùвство, до чùвства: **~é vzplanutí, ~ý vznět** взрив на чùвства, эмоционален побrив; **~ý chlad** охлаждане на чùвства, эмоциональна студениниà; **~á výchova** възпитание на чùвствата; **~á náplň** эмоционально съдържание; **~é zábarvení** език. эмоционален оттèнък, эмоциональна окраска **2.** эмоционален, чувствителен, впечатлителен (*за човек, за характер*)

citrón ж. **citron**

citron, [-on/-ón] **-u** м. **1.** лимòn (плод): **štáva z ~u** лимònов сòк; **čaj s ~em** чай с лимòn **2. бот.** лимònово дървò, лимòn (*Citrus*)

citronád|a, -y ж. лимонада

citronát, -u м. **готв.** слàдко от лимònени корòj

citroník, -u м. **бот.** лимònово дървò, лимòn (*Citrus*)

citroníkov|ý, -á, -é лимònен, лимònов; кòйто се отнаàся до лимònово дървò: **~é plody** лимònни;

~é plantáže лимònови плантàции

citronovk|a, citronk|a, [-on/-ón-], -y ж. **разг.**

лимонада

citrónovník, citronvník вж. **citroník**
citrónovníkový, citronvníkový вж. **citroníkový**
citronov|ý [-on-/ón-], -á, -é 1. лимónов, лимóнен: ~á kúra лимónова, лимónена корà; ~á zmrzlina лимónов сладолèд; ~á šťáva a) ли-мónов сòк б) лимónов сирòp; **kyselina** ~á хим. лимónена киселина 2. лимónеножълт

citrónový вж. **citronový**

citrus, -u м. 1. бот. лимónено дървò, лимón (Citrus) 2. лимón

citrusov|ý, -á, -é в свьет. ~é ovoce цитрусови плодовè; ~é kultury цитрусови култùri, цитрусови растèния

citupln|ý, -á, -é книж. 1. прочùвствен, задушёвен 2. чувствителен, эмоционалèн, отзвикив, внимателен

cituprázdn|ý, -á, -é книж. безсърдèчен, безчùвствен

city|r|ovat, -uji/разг. -uji несв. и св. 1. (koho, co) разг. често експр. зовà, извиквам/извикам, призовàвам/призовà (някого, нещо) (устно или писмено) 2. само несв. (koho čím, co čím) разг. експр. тормозя, мъча (някого с нещо), кàрам се (на някого), зајждам се (с някого), дотягам, досàждам (на някого с нещо)

civ|ět, -ím, 3. мн. -i/-ějí несв. разг. експр. 1. (-; kam, na koho, na co) зàпам (някде, нещо, някого): **co na mně ~íš?** каквò си ме зàпнал? ~ět do prázdná глèдам заплèснато, отнèсено 2. (kde) стоя без рàбота, стоя със скрьстени ръцè, гùбя си врèмето, клàти си краката: **kde zase ~íš?** кьдè се гùбиш?

civil I, -a м. разг. цивìлен, цивìльно лицè

civil II, -u м. 1. цивìльно, грàжданско облеклò: v ~u (облèчен) в цивìлни дрèхи 2. грàждански, цивìльно живòт: **vrátit se do ~u** напùсна воèнна слùжба, демобилизàрам се; v ~u je krejčím в цивìлния живòт е шивàч

civilist|a, -y м. цивìльен, цивìльно лицè

civilizac|e, -e ж. цивилизàция

civilizačn|í, -í, -í цивилизациònен

civilizovan|ě нар. цивилизовано

civilizovan|ý, -á, -é цивилизован

civilizo|vat, -uji/разг. -uji несв. (koho, co) цивилизовàвам (някого, нещо)

civilizo|vat se, -uji se/разг. -uji se несв. цивилизовàвам се

civilně нар. 1. цивìльно, грàждански, свèтски: ~oblečený цивìльно облèчен; **dát se oddat** ~ встèпя в грàждански брак, сключà грàждански брак 2. малко **ostar.** книж. неофициàлно

civiln|í, -í, -í 1. цивìллен, грàждански (противопол. воèен): ~í oblik цивìльно, грàжданско облеклò; ~í obyvatelstvo цивìльно, грàжданско населèние; ~í obrana грàжданска отбрàна, грàжданска защиta; ~í soud грàждански съд; ~í geometr чàстно практикуващ инженèр-земемèр 2. грàждански (противопол. църкòвен): ~í sňatek грàждански брак; ~í právo грàжданско прàво 3. малко книж. неофициàлен, обикновèн, непрестòрен

cívk|a, -u ж. 1. макарà 2. **elektpr.** бобина: **indukční** ~a индукциònна бобина; **spouštěcí** ~a пускателна бобина; **tlumicí** ~a дрòселна бобина

cizáck|ý, -á, -é пейор. чùжд, чуждестрàнен

cizačk|a, -u ж. пейор. 1. чужденка, другозèмка, чуждозèмка, **ostar.** ябанджийка 2. эмоционалèнно, духòвно отчуждèна, чùжда женà

cizák, -a м. пейор. 1. чужденец, другозèмец, чуждозèмец, **ostar.** ябанджия 2. эмоционалèнно, духòвно отчуждèн, чùжд човèк

cize нар. студèно, недружелюбно, чùждо, стрàнно: ~ se dívat глèдам отчуждèно; **chovat se k někomu** ~ държà се с някого като с чùжд, държà се недружелюбно

cizelování, -i cp. цизелиране; гравíране, инкрустàриране върху метàл

cizel|ovat -uji/разг. -uji несв. (co) цизелирам (нещо); гравíрам, инкрустàрирам (нещо) върху метàл

ciz|i, -í, -í 1. чùжд (противопол. свòй, сòбствен): ~í majetek чùжд имòт; ~ím vstup zakázan вход за външни лицà забранèн; ~í těleso мед. чùжд

teče пословица на чùжд грьб и стò тòяги са малко; чùждото си е чùждо; **chlubí se ~ím** perím с чùжда пàта помен прàви; **žije na ~í účet** живèе за чùжда смèтка, на чùжд грьб 2. чùжд, чуждестрàнен, задграничен: ~í slovo чùжда дùма, чуждѝца; ~í řeč, jazyk чùжд език; ~í státní příslušník чùжд грàжданин; ~í rozhlas чùжд, чуждестрàнен радио-предавàтел; ~í vojska чùжди, неприятелски войскì; **být v ~ích službách** работя за чùжда спà

číhání чùжд човèк нàма да припàри тùк 3. чùжд, неизвèстен, непознàт: ~í město чùжд, непознàт град; **všechno mu tam připadalo ~í** всìчко там му изглèждаше чùждо; **to je mi naprosto ~í** тòвà ми е съвршèно чùждо; **přijít do ~ího prostředí** попàдна в чùжда средà 4. (komu, čemu; ke komu) чùжд, отчуждèн,

безразлічен (<i>към някого, към неци; спрямо някого, спрямо неци</i>): byl mu ~í той мъ беше чужд; jsme si ~í ни сме чужди един на друг	5. чужд, разлічен: politika a mravnost si bývaly ~í политіка и мораль тѣхъ двѣ разлічні неща	cizopasní ý, -á, -é 1. зоол. бот. паразитен 2. прен. паразітен, тунейдски
cizin a, -у ж. чужбина, странство: obchod s ~ou търговия с чужди държави; vývoz do ~u износ зад граница; korespondence s ~ou задгранична кореспонденция; putovat po ~ě пътувам по чужбина	cizot a, -u ж. 1. необикновеност, особеност; нѣщо чуждо 2. безразлічие, равнодушне	
cizin ec, -ce м. 1. чужденец, другоземец, чуждоземец 2. непозната човек 3. (емоционално) чужд, отчуждён човек: byl ~sem ve své vlastní rodině той беше чужденец в съдѣственото си семейство	cizotl a, -u ж. 1. чужда среда, чужд край: vyrostl v ~ě той израсна в чужда среда, порасна сред чужди 2. чуждост; отчуждённост; нѣшо, което е чуждо, което има чужд характер 3. отчуждёност, безразлічие, равнодушне	
cizineck ý, -á, -é чуждестранен: ~á legie Чуждестранен легион; ~ý ruch международен туризъм	cizovlád a, -u ж. чуждово владичество	
cizink a, -у ж. 1. чужденка, другоземка, чуждоземка 2. непозната женщина 3. (емоционално) чужда, отчуждена женщина	cizozem ec, -ce м. чуждоземец, другоземец, чужденец	
cizojažyčn ý, -á, -é чуждоезичен, другоезичен; който се отнася до чужд език: ~á literatura литература на чужди езици; чуждоезична литература; ~á korespondentka кореспондентка, секретарка с чужди езици; ~ý termín чужд термин; ~é studium изучаване на чужд език, на чужди езици	cizozemsk ý, -á, -é чуждестранен, чуждоземен, задграничен	
cizokrajn ý, -á, -é 1. чуждоземен, чуждестранен 2. екзотичен	cizrn a, -у ж. леблебия, нахут, сланутък (<i>плод</i>)	
cizolož it, -ím несв. (<i>s kým</i>) прелюбодѣйствам (<i>с някого</i>)	cizrník, -u м. бот. леблебия, нахут (<i>Cicer arcticum</i>)	
cizoložnic e, -e ж. блудница, прелюбодѣйка, невѣрна женщина: pranýřovat -i истор. приковавам прелюбодѣйка на позорния стѣлб; порицавам публично блудница, невѣрна женщина	clearing [klí-], klíring, -u м. фин. икон. клиринг, търговия без налїчни средства	
cizoložník, -a м. прелюбодѣец	clít, -ím несв. (<i>co</i>) обмитявам, облагам с мѣто (неци), налагам мѣто (<i>на неци</i>)	
cizoložn ý, -á, -é прелюбодѣен, блуден	clío, -a пр. мѣто: dovozní ~o вноси мѣто; vývozní ~o експортно мѣто, мѣто за износ; průvodní ~o транзитно мито; prostý ~a обезмитен; podléhat ~u подлежи на обмитяване; podrobit ~u обмитя, облагам с мѣто; vybírat ~o събирам мѣто	
cizoložstv í, -í пр. юрид. прелюбодѣйние: do-pustit se, spáchat ~í извѣрша прелюбодѣйние; нарушава спрѣжеска вѣрност	clon a, -u ж. 1. завѣса, воал, булло и прен.: dýmová, kouřová ~а воен. дымна завѣса 2. физ. фотогр. блѣнда: irisová ~а ѹрисова блѣнда; rotační ~ ротацийна блѣнда; sluneční ~а слѣнчева блѣнда	
cizopasnít, -ím несв. 1. бот. зоол. паразитарям, паразитствам 2. прен. паразитична, паразитствам, паразитарям; живѣя на чужд грѣб	clon it, -ím несв. 1. (<i>co</i>) засѣнчвам, заслѣням, засенявам, заслонявам, закривам (неци): ~it oči rukou заслѣням очи с ръкѣ 2. фотогр. слѣгам блѣнда	
cizopasné нар. зоол. бот. и прен. паразитно: baktérie žijící ~ паразитни бактерии	cloumat at , -ám несв. (<i>kým, čím</i>) разтѣрсвам, дѣрпам насам-натам, сїльно раздрѣсвам, разклѣщам (неци): vítr ~á okny вѣтъръ блѣска (в) прозорците; ~al jím hněv той кипѣше от гнѣв	
cizopasnictví, -í пр. зоол. бот. паразитизъм, паразитничество, паразитство 2. прен. паразитизъм, тунейдство	cloumat se, -ám se несв. 1. и cloumat sebou гѣрча се, мѣча се да се изскѣбна 2. клатѣушкам се 3. лѣтам се, шлѣя се, скитѣсвам без цѣл	
cizopasmík, -a м. 1. зоол. бот. паразит, паразитно живѣто, паразитно растѣніе 2. прен. паразит, тунейдец	clown, clown- вж. klaun, klaun-	
	cmířat, -ám несв. експр. 1. цѣрцюра, тека на	

мàлка стрùйка **2.** (co) излìвам (*нецио*) на мàлка стрùйка **3.** (co) прен. разг. крьщàвам, раз-рèждам (*вино, бира и под.*)
cmrnd|at, -ám несв. разг. експр. (co) **1.** разлìвам (*нецио*), пръскам (*нецио*) (*при невнимателно наливане*) **2.** наливам (*нецио*) на тънка стрùйка
cmund|a, -y ж. готв. диал. картòфена тиганица, картòфена палачинка
co I, čeho местоим. **1.** като въпр. каквò, що: ~ **je to?** каквò е товà? ~ **to má znamenat?** каквò знàчи товà? товà каквò означàва? ~ **je ti?** каквò ти е? ~ **to děláš?** каквò прàвиш? **tak, ~ je nového?** (è), каквò нòво юма? **oč jde?** за каквò стàва дùма? **na ~, nač myslíš?** за каквò мìслиш? **k čemu, na ~, nač je to dobré?** а) за каквò слùжи товà? **b)** каквà пòлза юма от товà? **zač je metr (látky)?** кòлко струва мèтър (от платà)? **nač by přišel oblek?** кòлко ще струва костòмът? ~ **je ti do toho?** каквò те засяга товà? каквò те интересùва (товà)? **tak ~?** è, каквò? **a ~ otec?** а) кàк е баща ти? **b)** а каквò смàта баща ти, каквò кàза баща ти? ~ **je?** каквò юма? каквò се е слùчило? каквò стàва? ~ **naplat!** каквà пòлза! нàма каквò да се прàви! ~? каквò? à? (*неучтиво*); ~ **kdyby?** а акò? ами акò? **čím to, že ...** на каквò се дължи товà, че ... **2. в съчет.** **co za** щò за, какъв, каквà, каквò ...: ~ **je to za člověka?** щò за човèк е, какъв е той? какъв човèк е? ~ **je to zač?** каквò **представникът♦** **jíža**
pořádek? а) щò за рèд е товà? какъв е тòзи ред? **b)** какъв е тòзи порòдък? **3. като отн.** коèто, каквòто, щòто: **dělám, ~ mohu** прàvia, **најдеши/најди**
řeknu, to platí дùмата ми е закон; каквòто кàжа, товà стàва; **říkejte si, ~ chcete ...** каквòто и да кàзвате, ...; ~ **slovo, to lež** всяка дùма е льжà; ~ **není, může být** коèто не е стàнало, може да стàне **4. в съчет.** **čím ... tím** кòлкото ... тòлкова; **čím je starší, tím je hluopější** кòлкото по-стàр, тòлкова по-глùпав; с годините **кога/когаумъ** **čím/čímž**
v stáří jako když najdeš послovička каквòто наùчиш на младинь, на старинь ти е като подарèно; **s čím kdo zachází, tím také schází послovička** кòйто нòж вàди, от нòж умира; на каквòто си постèлеши, на такòв ще лèгнеш; ~ **se vleče, neuteče послovička** бàвно, но слàвно; ~ **jsme si, to jsme si** поговорка каквòто билò - билò; хà да си бòдем, кàкто си бàхме; хàде да си прòстим **5. като отн.** **несъгл. разг.** що, дèто,

кòйто, кòято, коèто ...: **poslal dopis, ~ napsal včera** тòй изпràти писмòто, дèто го напìса вчёра; **ukázal mi tu dívku, ~ jsme o ní (předtím) mluvili** тòй ми покàза момìчето, за коèто бàхме говорили (пò-рано) **6. като неопред.** нèшо; нìшо: **je tam ~ zajímavého?** юма ли там нèшо интересèно? **je to k čemu?** товà гòдно ли е за нèшо? **máš ~ dělat?** юмаш ли нìкаква рàбота? **nemám ~ číst nàmam** нìшо за чèтене; **tomu se není ~ divit** в товà нàма нìшо чùдно; товà не е за чùдене; **jedl bych, ale nemám ~** бих хàпнал, но нàма каквò **7. в съчет. с повторен гл. в повел.** **děj se ~ děj, staň se ~ staň** каквòто и да стàне, каквòто и да стàва ◆ **जीजे/जीजे** каквòто и да прàви

co II нар. местоим. **1. като въпр.** защò: ~ **by tam chodil?** защò ще хòдиш там? **čeho, ~ bych se bál?** защò да се плàша? от каквò да се бой? ~ **by ne!** защò не! ~ **se budeme trápit** защò да се безпокойм **2. като отн.** кòлкото; докатò, докогàто: **má tolík schůzí, ~ je dní do týdne** тòй/тà юма тòлкова събрàния, кòлкото са дните в сèдмицата; ~ **živ budu, budu si to patovat** докато съм жùв, ще го пòмня; ще го пòмня цàл живòт; **udělám to, jen ~ se trochu uvolním** ще го напràvia ведnàга щòм се освободjà; ще го напràvia, сàмо да се освободjà мàлко; ~ **já vím, jakživo se to nestalo** докòлкото ми е извèстно, откàкто се пòмня, такòва нèшо не сè е слùчвало; ~ **se týče...** що се отнася до... **3. в съчет. с превъзх.** кòлкото се мòже пò..., по възмòжност нàй-...: ~ **největší** по възмòжност нàй-голàм, кòлкото се мòже пò-голàм ...; ~ **nejlepší** кòлкото се мòже пò-добър, кòлкото е възмòжно пò-добър; ~ **nejvíce, nejlépe** кòлкото се мòже, кòлкото е възмòжно пò-вече, пò-добре; ~ **nejdříve, ~ nejdéle** кòлкото е възмòжно, кòлкото се мòже, по възмòжност пò-рàно, пò-дàлъго; **přijdu ~ možná brzy** ще дòйда кòлкото е възмòжно, кòлкото се мòже пò-рàно **4. в съчет.** ~ **do (čeho)** щò се отнася до (*нецио*); по (*нецио*): ~ **do krásy se jí nikdo nevyrovnaná** по красотà нìкой не мòже да се сравни, да се мèри с нèя **5. като неопред.** кòлко (мнòго): ~ **je tu lidí!** кòлко мнòго народ юма тùк! ~ **jsem se na vás načkal!** кòлко дàлъго ви чàках! ~ **jsme se tam nachodili!** кòлко пùти сме хòдили там! ~ **bych za to dal, když budeš mít** **diomu** ~ **proto** дàм на нàкого да разберè, наредя нàкого; **dostal ~ proto** дàдоха му да разберè, хùбаво го наредìха; **je to, ~ by kamenem do-**

hodil товà се намѝра на едѝн хвърлей място; **jde ~ noha nohu mine** едвà пристъпва, едвà се влàчи, ёдва се мъкне; **přijdu ~ nevidět** ще дойда чàс по-скòро

co III съюз 1. откàк, откàкто: **je to deset let, ~ jsem ho viděl naposled** юма десет години, откàкто не съм го вѝждал; **~ ho znám, je stále** стále сплотени като едѝн (човèк) 2. в съчет. с повторено съюз. **den ~ den** дèн след дèн, всèки ден, ежеднèвно; **večer ~ večer** вèчер след вèчер, всяка вèчер 4. в съчет. **~ chvíli a)** не-прекъснато, чàс по чàс б) всèки момèнт: **musí tu být ~ chvíli** всèки момèнт трàбва да дойде

co IV част. 1. нали (за подкана към съгласие): **nestálo to za nic, ~?** нѝцо не стрùваще, нали? 2. как такà, как, нимà (за учудване, изненада, негодуванie): **~, on už je tady!** как, нимà тòй е вèче тùk!

coca-col|a вж. koka kola
cocktail вж. koktajl
cod|a [kó-], -у ж. муз. кòда
coach вж. kouč
cokoli, по-рядко cokoliv местоим. 1. като неопред. каквòто и да è; всичко: **jsem ochoten přistoupit na ~** готов съм на всичко, да се съглася с всичко, да приèема всичко; **půjdu tam, ať se děje ~** ще отида там, пък каквòто щè да стàва; **ať si přál ~, všechno dostal** каквòто и да пожелàваше, всичко получàваше 2. като отн. каквòто и да (è): **ze všeho, ~ udělal, je vidět jeho svědomitost** каквòто и да напràви, вѝнаги и във всичко се чùвства нèговата добросъвестност

computer вж. komputer

cop, -u м. 1. плàтка: **plést si ~y** сплàтам си плàтки, нòса плàтки; **rozpustit si ~y** разплета си плàтките 2. прен. „доп“; назàдничавост, консерватизмъм, закостенялост (*spored stamromodnите за 19 в. мъжки плàтки*)

copak I, cožpak местоим. експр. каквò? ~ zase chceš? каквò пàк Ѳскаш? ~ to neseš? каквò ми нòсиш? ~ to má za ženu? щò за човèк е женà му? каквà е тàя нèгова женà? ~? каквò юма?

copak II, cožpak нар. местоим. разг. защò, защò ли: ~ tak dlouho nejde? кьдè се бàви такà дълго? защò ли не Ѳдва тòлкова врèме? ~ se pořád smějete? каквò се смèете непрекъснато? защò се смèете непрекъснато?

copak III нескл. м. защò, как, каквò и под. **tady**

neexistuje щаднè ~ тùk нàма нìкакво защò и кàк! **jaképak ~!** тùk нàма каквò да се мìсли! каквò ще му мìслиш!

copak IV, cožpak част. 1. е, да; разбѝра се, нàма що (за актуализиране, акцентиране): **~ ten, ten umí všechno!** за нèго не берà грìжка, тòй всичко умèе, знае! **chytrý je, ~ o to, ale líný** ўмен е, нàма щò, но е мързелив; **~ to, to je to nejmenší** колкото за товà, товà нѝцо нè е, товà нàй-мàлко ме безпокой; **~ já, o mne nejde, ale o to dít!** не стàба дùма за мèне, а за детèto! 2. нимà! (за учудване, изненада, упрек): **~ to nevíš?** нимà не знаеш товà? **~ nám to řekl?** нимà тòй ни е говорил за товà! та тòй не нì е кàзал за товà! **~ ses zbláznil!** тùк лùд ли си! тùк полу碌ì ли! тùк да не сìи полу碌ì! **~ já vím!** откèдè да знàм!

copak V, cožpak междуум. кàк такà! нимà! не мòже да бъдè (за учудване, изненада, не-съгласие): **~ on už přijel!** кàк такà, нимà тòй е пристигнал вèче! **~ dnes ten film nehrájí?** кàк, нимà днес не сè пројектѝра тòзи фìлм?

copán|ek, -ku м. умал. 1. плàтчица, мàлка плàтка 2. плàтка (вид плетка, бродерия)

copat|ý, -á, -é 1. кòйто е с плàтки: **~é děvčátko** момàйченце с плàтки 2. пейор. назàдничав, консервативен, ретрограден

cosí, книж. **cos** местоим. нèцо (си): **musel ~ zařídit na úřadě** тòй трàбваше да уредì нèцо в учреждението; **já ti ~ poradím** ще ти дàм едѝн съвèт, ще те посъвèтвам нèцо; **pořád se vymluval, že nemůže a kdesi ~** тòй всè се извиняваше, че не мìе е възмòжно и тèм подобни тùти квàнти; **slýchám kdesi ~, ale mléčim** чùвам рàзни нещà, но си мълчà

coul, -u м. цол, дюйм (мярка за диаметър, диаметър) отношèние, до мòзъка на кòстите, с всяка фìбра на тàлото си; **neustoupím ani o ~** нàма да отстъпя нàто на Ѳота; **není ani o ~ lepší** тòй издòщо не è по-добър; тòй нì най-мàлко не è по-добър

coulou|ý, -á, -é цòлов; кòйто юма диамèтър едѝн цòл

cour|a, -u ж. разг. пейор. 1. ўличница, скàйтница, пачàвра 2. повлекàна, мòрла

courák, -u м. разг. пейор. пàтнически, остар. пàтнишки влак; **ostar.** мандà поща: **rychlík nám ujel, pojedeme ~em** изпùснахме бòрзия влак, ще пàтùваме с пàтнишкия

cour|at, -á|m несв. разг. експр. (co) 1. влàча (нèцо) по земята 2. рядко разливам (вода)

cour|at se, -á|m se несв. разг. експр. 1. мòкна се,

влàча се, тъгря се **2.** и **cour|at, -ám** шляя се, скитам, скитòсвам, мítкам: **kde (se) pořád ~áš?** къде всè скиташи? **3.** само мн. пристигаме, тòчим се (един след дрùг); влàчим се (како свински червà): **lidé se často ~ají ještě po začátku představení** хората чèсто се тòчат и след запòчването на представлèнието **4.** (*s kým, s čím*) пùпкам се, тùткам се, мотàя се (*с някого, с нецо*): **~á se s jídlem** ядè бàвно **court** вж. **kurt**

couv|at, -ám несв. **1.** отстъпвам, дърпам се, тèгли се назàд: **neprítel ~al** врагът отстъпваши **2.** (*s čím*) дàвам заден хòд (*с нецо*): **~at s autem do garáže** гарìрам колà на заден ход; **~at s koněm** обрьщам кòня назàд **3.** (*-; před čím*) прен. огъвам се, предàвам се, отстъпвам (*пред нецо, от нецо*): **~at před obtížemi** огъвам се пред труđностите

couv|nout, -nu св. **1.** отстъпя, отдръпна се, тèгли се назàд **2.** (*-; před čím*) огъна се, отстъпя (*пред нецо; от нецо*)

což I местоим. малою остат. и книж. **1.** като въпр. каквò, щò: **~ naplat** каквò да се прàви, каквà пòлза; **zpívá hezky, ~ o to** пее хùбово, дùма да нàма, не мòже да се отречè **2.** като отн. коëто: **uměl číst a psát, ~ bylo k neuvěření** тòй знаеше да четè и пише, коëто не бòше за вárване

což II нар. местоим. **1.** като въпр. защò, щò: **~ bych se bál?** защò да се бòя? **2.** в усилваци и степенуаци изрази кàмò ли, Ѳще пò-мàлко: **na dovolenou nejedu nikam, ~ teprve do hor** през ôтпуската си нàма да отйда никьде, кàмò ли на планинà

což III част. **1.** нимà (за учудване, любопитство, упрек): **~ ty jsi nevèdel, že budeme doma?** нимà тòй не знаеше, че ще си бòдем вкьщи? **2.** è дà; разбира се (за актуализране, акцентиране): **~ ten, ten to umí!** щò се отнася до нèго, тòй го мòже; ако стàва дùма за нèго, разбира се, че тòй мòже, знае товà; è дà, тòй знае, мòже товà

což IV междуум. **1.** нали, вárно ли е, нали е такà, не è ли такà (*подкана към съгласяване*): **je to pěkný obraz, ~?** хùбава картина, нали? **2.** обикн. в съчет. **nu což, ale což** каквò пьк; хайде (за безразличие): **nu ~, jestli chceš jit, prosím!** каквò пьк, щом ѹскаши, отивай си! **ale ~, podaří se ti to po druhé** каквò тòлкова, не се ядòсвай, слèдващия пòт ще успèеш

cože I, čehože местоим. експр. каквò, как (за учудване, изненада, възмущение): **~ to říká?** каквò говори? **ptal se, ~ se vlastně stalo** тòй

пùташе каквò всъщност се е слùчило; **~?** как? ама кàк? каквò? каквò ѹма? как такà? **2.** в съчет. **~ to** каквò; каквò тòчно; **rád bych věděl, o čemže to mluvili** бих ѹскал да знае за каквò тòчно са говорили

cože II нар. местоим. защò? защò ли? **~ jsi ne-přišel?** защò не дойдè?

cože III междуум. **1.** нимà! кàк! (за учудване, несъгласие, възмущение): **~, on je tady?** кàк, тòй е тùк? **2.** кàк! каквò! (заплаха): **~, ty mně nebudeš poslouchat?** каквò, тòй не ѹскаш да ме слùшаши?

cpát, cpu несв. **1.** (*koho, co, kam*) пùхам, бùтам, блàскам, тùпча, натíквам, набíвам (*някого, нецо, някъде*): **~ vèci do kufru** пùхам, натùпквам вèщи в кùфар; **~ někoho na výnosné místo** прен. пробùтвам, насила урèждам нàкого да зàеме изгòдна длъжност **2.** (*co čím*) пùлня, напùлвам, тùпча, натùпквам (*нецо с нецо*): **~ pytel senem** натùпквам чувàл със сенò; **~ dýmku tabákem** натùпквам лулà с тютюнò **3.** (*co komu, do koho*) разг. експр. тùпча (*някого с нецо*): **cpali mu peníze** дàваха му парù без смèтка; **cpali do kluka samé sladkosti** тùпчеха момчèто с лàкомства; **cpali do nemocného léky** тùпчеха болния с лекàрствта; **~ husu** угòйвам гòйска **4.** (*co komu, co do koho, koho kam*) разг. експр. натràпвам, принуждàвам, налàгам (*на някого нецо; някого някъде*): **cpali dívce ženicha** натràпваха женìх на девойката; **cpal jí své názory** тòй ѹ налàгаше, натràпваше свòите убеждèния

cpát se, cpu se несв. **1.** (*kam, do čeho*) експр. пùхам се, напùрам, навíрам се, врà се, мùшкам се (*някъде, в нецо*): **~ se do tramvaje** блàскам се, за да влàза в трамвàй; **~ se do lepší společnosti** напùрам да влàза в пò-добрò общество **2.** (*-; čím*) разг. експр. тùпча се (*нецо*), плòскам (*нецо*): **celý den se cpe** цàл дèн се тùпче; **cpe se samými sladkostmi** тùпче се сàмо със слàдки рàботи

cr междуум. разг. **1.** кап-кап, троп-троп (*за вода*) **2.** дзън, дрън (*за звънен*)

crč|et, -ím несв. **1.** църцòя; лèя се, текà на (тùнка) стрùйка, стрùј, църквам: **z rány ~ela krev** от рàната струèше крьв, рàната кървèше **2.** бълбùкам, шумà, шумолà, църцòя (*за вода*): **potuček ~í** потòчето бълбùка

crčiv|ý, -á, -é кòйто църцòри, лèе се, струй; църцòрец

crk|at, -ám несв. **1.** текà на тùнка стрùйка; кàпка по кàпка; църцòя **2.** цвùртя, църквам, църцòря

crkot, -u м. шуртèне, църцòрене, църкане

credo <i>вж. krédo</i>	
crescendo [kresče-] нар. муз. кресчено	пýйна (си), глýтна (си), дръпна (си) (<i>неци от неци</i>): rád si ~ne ekspř. той обýча да си попýива, да кърка
ctěn ý, -á, -é уважаem, уважávan, почитаem (обикн. в писмо): ~ý pane! ~á paní! уважаemи господине! уважávame господжо!	cudnost, -i ж. 1. целомъдрисе, чистота, непородчност 2. свенливост, срамежливост
ctihodn ý, -á, -é 1. почтèn, достопочтèn 2. църк. преподобен (в титли на духовници): ~ý otče! преподобни отче! ~á sestro! преподобна сестра!	cudn ý, -á, -é 1. целомъдрен, непородчен 2. свенлив, срамежлив
ctitel, -e м. почитател, поклонник, ценител, обожател, любител: ~umění почитател на изкуството; ~dobrého jídla любител на хубавото ѹдене; dívka má mnoho ~ů девойката има мнogo обожатели	cuch at, -ám несв. 1. (co) разрòшвам (коса), оплýтам (конци); мàчкам, смàчквам (<i>неци</i>): vít rí ~á účes вятыръг я разрòшва, вятыръг ѹ развàля прическата 2. (koho) експр. одùмвам, критикóвам (<i>някого</i>)
ctitelk a, -y ж. почитателка, поклонница, ценителка, обожателка, любителка	cuk, -u м. в съчет. в ~u letu експр. веднага, моментално, незабавно
ctít, -ím 1. (koho, co) почитам, уважávam, зачítam, тàча (<i>някого, неци</i>): ~ím barvu картоигр. признàвам бой, отговàрям на бой 2. (koho) прàвя чест (<i>на някого</i>): dílo ~í mistra рàботата прàви чест на майстора 3. pořádko ostarap. чèрпя: ~ili ho jídlem a pitím чèрпеха го с ѹдене и пиене	cukán í, -í ср. тик, конвùлсия: mám ~í tam jít, něco udělat разг. експр. Ѱмам голјамо желание, горя от нетърпение да отида там, да напрàва нещо
ctižádost, -i ж. честолюбие, амбиция	cuk at, -ám несв. 1. трèпвам, потрепèрвам: ~á mu ruka ръката му трèпва; ~á mu kolem úst Ѹгълчетата на ѹстните му нèрво потрепват; ~á mi v oku игрàе ми окото 2. (čím) дърпам, свýвам (<i>неци</i>): ~at oprati дърпам ѹздà; ~at rty свýвам ѹстни, напùпвам се; ~lo jím той се сèпна, трèпна; ~at rameny свýвам рамене
ctižádostiv ý, -á, -é честолюбив, амбициозен: ~ý člověk амбициозен човèк	cuk at se, -ám se несв. 1. и ~at sebou потрепèрвам, конвулсивно трèпвам, потрèпвам: tělo sebou ~alo тялото потрепèрваше 2. разг. дърпам се, увъртам (го), усùквам (го): ~á se, když má říci pravdu дърпа се, увърта го, кога то трàбва да кàже истината 3. (-; na koho) разг. сòпвам се, скàрвам се (<i>на някого</i>), нахвърлям се с дùми (<i>върху някого</i>)
ctnost, -i ж. добродетел, достойнство: ~i i nepríjemnosti značí ~ a) кòлкото да не è без хич; предстàвям нèшо в по-добрà светлинà 6) сиромàх човèк – жив дàвол	cukerín, -u м. захарин
ctnostn ý, -á, -é 1. добродетелен, почитèn 2. целомъдрен	cukernat ět, -ím, 3. mn. -í-ějí несв. захарòсвам (се)
ctn ý, -á, -é оstarap. добродетелен, почитèn, уважávan: ~á panno! уважаemи господжице!	cukernat ý, -á, -é 1. зàхарен, богàт на зàхар, съдържащ зàхар 2. захарòсан (<i>за мед и под.</i>)
cucák I, -a м. одуш. разг. експр. зàек; зелèn и неðпитен човèк; момчё с жèлто около устàта	cukern í, -í, -í зàхарен: ~í prùmysl зàхарна промышленост, зàхаропроизвòдство; ~í kampaní кампàния по прибòране на зàхарното цвекло; сезòn за производство на зàхар
cucák II, -u м. неодуш. разг. експр. биберон, залъгàлка	cukern ý, -á, -é 1. зàхарен; кòйто е от зàхар: ~ý roztok зàхарен разтвòр 2. малко оstarap. зàхаропроизводителен
cuc at, -ám несв.. 1. сùча, бозà 2. (co) смùча, изсмùквам (<i>неци</i>): ~at limonádu смùча лимонада; ~at bonbón смùча бонбòn 3. (co) прен. грубо изсмùквам, изкòпчвам, измèквам, скùбя (<i>обикн. пари</i>): ~á z něho peníze измèквава от нèго пари, скùбе го 4. (koho) експр. цеплювам, блíжка, лíжка (<i>някого</i>)	cuk nout, -nu св. 1. трèпна, потрèпна, помръдна 2. (čím) дръпна, свýя (<i>неци</i>): ~l rameny a той вдýгна рамене 6) той мръдна рамене, трèпна с рамене
cuc ek, -ku м. 1. валмò, фандòк: ~ky prachu a smetí валмà от прàх и смèт 2. дрýпа, парцàл ◆ zimná lúpa zimná pípka zimná pípka напрàвя на парцàл; разпердушìня; zbili ho, az z něho ~ky lítaly набíха го здрàвата; разкатàха го от бòй	cuk nout (se) sebou, -nu (se) sebou св. 1. дръпна се, потрепèра, трèпна, помръдна 2. сèпна се: ~l sebou, jak se lekl той се сèпна от уплàха
cuc nout (si), -nu (si) св. разг. (čeho) смùкна (си),	

cukr, -u m. 1. зàхар: **kostkový** ~ зàхар на бùчки; **pískový, krystalový** ~ кристàлна зàхар, зàхар на пàськ; **moučkový, práškový** ~ пùдра зàхар; **homole** ~u бùца зàхар; **pálený** ~ карамéл, **pečený** ~ **hlynný** ~ my мèд кàпеше; **nejsem přece z~u** не сéм тòлкова чувствítелен; **je jako z~u** тóй е чист и спрèтнат, като извàден от витрíна 2. хим. зàхар: **~y** зàхари; **řepný** ~ зàхар от цвеклò, цвеклòва зàхар; **třtinový** ~ трьстíкова зàхар; **hroznový** ~ грòздова зàхар, глюкòза; **mléčný** ~ mléčna зàхар, лактòза; **ovocný** ~ плòдова зàхар, фруктòза; **sladový** ~ màлцова зàхар; **škrobový** ~ нишестéна зàхар **cukrárn|a, -u žc.** сладkàрница **cukrář, -e m.** 1. сладkàр; продавàч в сладkàрница: **dort od ~e** купёшка тòрта; **koupit něco u ~e** кùпя нèщо от сладkàрница 2. жарг. болен от зàхарна бòлест, диабетик **cukrávk|a, -u žc.** сладkàрка; продавàчка в сладkàрница **cukrársk|ý, -á, -é** сладkàрски: **~á dílna** сладkàрска работìлница; **~é výrobky** сладkàрски издèлия; **~é kvasnice, drozdí** *готв.* амонìчна сòда **cukrárství, -í -í cp.** 1. сладkàрство 2. сладkàрница **cukrátk|o, -a cp.** бонбònч, бонбòn **cukrová** **jídlo** **jako ~** мèд my кàпе от устàта **cukrle, -te cp. разг.** бонбòn, бонбònч **cukroušek, -ka m.** *експр.* сладùр **cukromér, -u m.** *техн.* захаромér **cukrovar, -u m.** зàхарна фàбрика **cukrovnick|ý, -á, -é** зàхарен, зàхаропроизводtелен: **~ý prùmysl** зàхарна промìшленост; **~á kampaň** кампàния по производство на зàхар; **~é výrobky** зàхарни издèлия **cukrovničtv|í, -í, cukrovarstv|í, -í cp.** зàхаропроизводство, зàхарна промìшленост, зàхарна индустрìя **cukrovarsk|ý, -á, -é** кòйто се отнася до зàхарна фàбрика: **~ý dělník** работник в зàхарна фàбрика **cukrovarství** *вж.* **cukrovničtví** **cukrovat I, -ují/разг. -uju** *несв. (co)* посыпвам (нèщо) със зàхар **cukrovat II, -ují/разг. -uju** *несв.* 1. гùкам, гу-gùкам (за гугутка) 2. *u ~ovat (se)* *прен. экспр.* гùкам си, говоря нèжно, нèжничка **cukroví, -í cp. събир.** 1. (дрéбни) слàдки 2. бонбòни, зàхарни издèлия: **~í na stromeček** бонбòни

бони, зàхарни издèлия за укрàса на коледно дръвчे

cukrovín|a, -у ж. спеч. зàхарна màса

cukrovín|ka, -ky ж. 1. слàдка, сладкишче 2. бонбòn, бонбònче 3. само мн. **cukrovín|ky, ~ek** бонбònни, зàхарни издèлия: **továrna na ~ky** бонбònена фàбрика, фàбрика за зàхарни издèлия

cukrovk|a, -у ж. 1. зàхарно цвеклò 2. **мед.** зàхарна болест, диабèт

cukrov|ý, -á, -é зàхарен: ~á **vata** сладк. зàхарен памùк, памук шкèр; ~á **řepa** бот. зàхарно цвеклò (*Beta vulgaris*); ~á **třtina** бот. зàхарна трьстíтика (*Saccharum*); ~é **fráze** прен. слàдки приказки; **je jako ~á panenka** прекалено е нèжна, мнóго е глèзена

cukrú междум. гù-гù-гù (за гугутка)

cukřenk|a, -у ж. захарнѝца

culík, -u m. разг. 1. плítka (от коса) 2. сплít

cull|it se, -ím se несв. експр. подсмíхвам се, усмíхвам се под мустàк

сплítка **culík**

сладùр, хùбово момчèнце 2. нèщо смàчкано, свító на тòпка: **šaty měl úplný** ~ дрèхите му биколеманка **kulík**

kouká ~ експр. тòй юма още мляко по брадàта, жèлто около устàта; млад и зелèн е още

cumploch, -a m. вулг. мърльо, мърла; повлекàн, повлекàна (за мъж и за жена)

cip, cipy, cupity междум. шлàп-шлàп, цàп-цàп, хòп-трòп, трòп-трòп (за леки стьпки); **cupy** **dupy** трòп-трòп, хòп-трòп (при сильно тупане с крака)

cupanin|a, -у ж. 1. кòрпия (превързочен матер-иал от разнищено платно) 2. нèщо разнищено, развлàчено на дарàк

cup|at, -ám несв. 1. цàпкам, шлàпкам, сítнìя (обикн. за деца); вървя със сítни кràчки 2. трòп-пам, потрòпвам (с крака)

cíp|ek, -ku m. умал. плítка, плítчица

cipit|at, -ám несв. цàпкам, шлàпкам, припкам, сítнìя, тùпкам, вървя със сítни кràчки (обикн. за деца)

cupot, -u m. 1. тùпкане, шлàпкане, трòпкане, цàп-кане с крака 2. припкане

cup|ovat, -uji/разг. -uju несв. (co) 1. разнищвам платнò (за получаване на превързочен матер-иал) 2. чèпкам, разчèпквам (нещо): **~ovat koudel** чèпкам кълчица; **~ovat kvétinu** късам еднò по еднò листата на цвят (маргаритка и под.)

cvak междум. трак, щрак

cvak|at, -ám несв. (*čít*; —) щрàкам, трàкам, чù-кам, трòпам (*с нещо*), тиктàкам (*за часовник*): ~á zuby трàка със зъби; **kohoutky pušek ~aly** спùсъците на пùшките щрàкаха

cvak|nout, -nu св. (*čít*; —) щрàкна, трàкна, чùкна, трòпна (*с нещо*): ~nout podpadky трòпна с токòве, удàря токòве; **v zámku ~lo** бràвата щрàкна

eval, -u м. галòп: **přejít do ~u** премìйна в галòп; **běžet ~em** бýгам в галòп, галопíрам; **jet ~em** препùскам в галòп; ~našich dnù прен. стре-мìтелният бýг на нàшите днì

cvál|at, -ám несв. галопíрам, препùскам в галòп

evalík, -a м. *ekstr.* дебелàнчо, дùндъо, шùшко (*пълничко дете*)

cvičebn|a, -y ж. зàла за упражнèния

cvičebn|í, -í, -í, по-рядко cvičebn|ý, -á, -é учёбен, тренировъчен: ~í úbor гимнастìчески ко-стòм, фùзкултùрно облекlò, àнцуг

cvičebnic|e, -e ж. учёбник, сбòрник с упражнè-ния: ~e čestiny сбòрник с упражнèния по чёшки език

cvičen|ec, -ce м. фùзкултùрник, гимнастìк

cvičen|í, -í *cp.* 1. гимнастìческо упражнèние: ~í na nářadí упражнèния с ўреди; **prostná ~í** упражнèния по зèмна гимнастìка, упражнèния без ўред; **pořadová ~í** воен. строевà под-готòвka; ~í ve zbrani воен. упражнèния по стрелbà 2. *учил.* упражнèние: **domácí ~í** до-мàшна рàбота; **slohové ~í** разvýване на тèма, пýсменa рàбота, (свòбòдно) съчинèние; **sbír-ka ~í** сбòрник с упражнèния; ~í z matematiky упражнèние по матемàтиka; **praktická ~í** na vysoké škole практически упражнèния във вýше учёбно заведèние; **laboratorní ~í** лабо-ратòрна прàтика 3. фùзкултùрni иgrì: **spartakiadní ~í** мàсови спòрtni иgrì, спар-таkiàda; **verejné ~í tělocvičné jednoty** фùз-култùрна продùкция на спòрtna организацìя

cvičenk|a, -y ж. фùзкултùрничка, гимнастìчка

cvičen|ý, -á, -é, обùчен, упражнèн, трениèран, обрабòтен, школùван: ~é oko òпитно, набito окò; ~ý hlas обрабòтен, школùван глàс; ~ý pes дресирano кùче

cvičišt|ě, -ě *cp.* 1. *спорт.* иgrìще, спòрtna пло-щàдка 2. *воен.* учёben плàц, полигòn

cvič|it, -ím несв. 1. прàvia физìчески упражнèния, иgràя гимнастìка: ~it na nářadí изпълнявam упражнèния на ўреди; ~it prostná прàvia сво-бòдни упражнèния без ўред; ~it ranní čtvrt-hodinku прàvia ютринna гимнастìка, иgràя ведринà; ~it na spartakiádě взèмам учàстie

в спартакиàда, в спòрtni иgrì 2. (*koho v čet*) обучàвam, упражнìвam, трениèram (*някого в нещо*): ~it nováčky ve zbrani обучàвam новобràнци в стрелbà, вòдя стрелковì упражнèния с новобràнци 3. (*koho v čet*) дрèсíram, трениèram, обучàвam (*животно*): ~it koně дре-сíram, трениèram кон 4. (*co*) упражнìвam, тре-ниèram (*нещо*): ~it paměť opakováním упраж-нìвam паметtà si чрез повторèние, чрез повтаряне 5. (*co s kým*) обучàвam (*някого на нещо*), разучàвam (*снякого нещо*); занимàвam сe (*някого*), за да го наùча (*на нещо*): ~it se žáky rozbor výty обучàвam ученици да прàвят разbòр на изречèние; ~it se zpěváky novou píséň разучàвam с певцí нòва пèсен 6. (*co*) разучàвam, упражнìвam, трениèram (*нещо*): ~it stupnice na klavíru упражнìвam гàми на пиàно; ~it na spartakiádu трениèram за спар-таkiàda

cvič|it se, -ím se несв. (*v čet*) 1. упражнìвam сe (*в нещо, на нещо; да правя нещо*): ~it se ve hře na housle упражнìвam сe да свírja на ци-гùлка; ~it se v naukách книж. образòвam сe; ~it se v trpělivosti прен. ўча сe на тьрпèние 2. *воен.* обучàвam сe, упражнìвam сe: ~it se ve střelbě упражнìвam сe да стрèлям, прàvia стрелковì упражнèния

cvičitel, -e м. 1. *спорт.* инстрùктор, треньòр 2. *воен.* инстрùктор 3. дрèсíр, дрессировàч (*на животни*)

cvičitelk|a, -y ж. 1. *спорт.* инстрùкторка, тре-ньòрка 2. дрèсíрка (*на животни*)

cvičk|a, -y ж., обикн. мн. **cvič|ky, ~ek** цвìчки, гимнастìчески обùвки

cvičn|ý, -á, -é учёбен, тренировъчен: ~ý tábor учёben лàгер; ~ý let учёben пòlet, учёбно летèне; ~ý poplach учёbna тревòga; ~á louka sport. тренировъчна площаðka (*за скиори*); ~á škola *учил.* ostar. стажàнтско учìлище, бàза за подгòтòвka на стажàнт-учìтeli

cvik, -u м. 1. *спорт.* упражнèния, упражнèние: **akrobatický** ~акробатìческо упражнèние; **ná-pravné** ~улечèбна гимнастìка, изправìтельни упражнèния; ~u obratnosti упражнèния по лòвкост; **provádět, dělat** ~u na nářadí прàvia, изпълнявam упражнèния на ўред(i) 2. упраж-нìвane, трениòвka, прàтика, нàвик, похвàт-ност: **nabýt zručnosti dluholetým ~em** при-добия срòчност чрез дългогодìшна трени-òвka, чрез дългогодìшно упражнìвane; **to vyžaduje hodně ~u** товà изìскva продъл-жìтелно упражнìвane; **chybí vám ~** лìпсва vi

опит, нямате практика; **vyšel jsem ze ~u** из-лъзо от форма 3. обучение, тренировка, дресиране: **bral psa denně do ~u** той ежедневно дресиране кучето; **vzít do ~u někoho** заема се с обучението на някого

cvík|at, -ám несв. (co) перфорират, продупчват (нещо): **~at jízdenky** продупчват, перфорират билети; **~at příchod v továrně** жарг. маркират картон (при пристигане на работата) във фабриката

cvík|nout, -nu св. (co) перфорират, продупчват (нещо): **~nout si lístek** перфорират си билета

cvíkr, -u м. пенснё

cvoč|ek I, -ku м. неодуш. кабърче: podrážky bot побите ~ky подметки, подковани с кабърчета

cvoč|ek II, -ka м. одуш. разг. експр. дребосък, дребесенфри^{адам} **IIk**

jako ~ek момчо като буболечка (дребно, ниско); дребосък

cvok I, -u м. неодуш. кабър, гвоздейче: boty s ~y a podkůvkami обувки с кабъри и налчета

cvok II, -a м. одуш. 1. разг. експр. дебеланчо, дундъо, дребосък, фъстък, фърфалак **2. грубо** кукъ, хъхо, пърко; ненормален, умопъркан, побъркан, луд, смъхнат (човек): **je tak trochu ~** той е малко кукъ, малко е ударен по главата, малко е смъхнат

cvíčka|možúty **vytížky**

~ky louskal разг. експр. мършав е, кълъщав е; **nasadit někomu ~ky do hlavy** пусна на някого муха в главата

cvrč|ek II, -ka м. експр. дребосък, малъчо, малчуган фърфалак, фъстък

cvrč|et, -ím несв. цвъркам, цвърчà, цвъртjà (за насекоми и птици)

cvrk|at, -ám несв. 1. цвърчà, цвъртjà, цвъркам цвъркам (за насекоми и птици) 2. в съчет. ~at kuličky do důlku игрà на топчета, целя юмичка с топчета (детска игра)

cvrkot, -u м. цвъртèне, цвърчèне, цвъркане, цвъркане (за насекоми и птици)

cvrlík|at, -ám несв. чуруликам, цвъртjà

cvrnk|at, -ám несв. 1. (~; čít) дрънкам, звънтjà, дзънкам (с чукане върху нещо): ~at si чукам се (с чаша вино и под.) 2. в съчет. ~at kuličky do důlku игрà на топчета, целя юмичка с топчета (детска игра)

cvrnk|nout, -nu св. 1. (~; čít) дрънна, звънна, дзънна, ззвънтjà (с удар, с чукване о нещо) 2. в съчет. ~nout kuličky do důlku поигрà на топчета, нацеля юмичка с топчета (детска игра)

cyklicky нар. циклично

cyklický, -á, -é 1. цикличен, циклически: ~á hospodářská krize икон. циклична, периодична икономическа криза; **~é sloučeniny** хим. циклични съединения **2. който образува цикъл**

cyklist|a, -y м. колоездач, велосипедист

cyklistický [~-ty-], -á, -é колоездачен, велосипеден: ~á závodní dráha колодръм; **~é závody** колоездично състезание

cyklistik|a [~-ty-], -y ж. колоездене

cyklistk|a, -y ж. колоездачка, велосипедистка

cyklon [-on/-ón], -u м. 1. метеор. ураган, тайфун, вихър, циклон: **~á vánky** прен. ураган на войната **2. техн.** циклон (обезтрашител)

cyklona [-on/-ón], -u ж. метеор. циклон (ниско атмосферно налягане)

cyklostyl, -u-a м. циклостил: rozmnožený ~em размножен на циклостил

cyklostyl|ovat, -ují/разг. -uju несв. размножавам на циклостил

cykl|us, -u м. цикъл: přednáškový ~us цикъл (от) лекции; **~us symfonických básní** цикъл от симфонични поети; **výrobní ~us** производствен цикъл; **vývojový ~us** биол. цикъл на развитие

cylindr, -u м. 1. техн. цилиндър: **automobilový motor o šesti ~ech** шестцилиндров автомобилен двигател **2. лампено шишè: ~ petrolejové lampy** шишè на газена лампа **3. цилиндър (шапка)**

cylindrický, -á, -é цилиндричен, цилиндрически

cylindrový, -á, -é цилиндров, цилиндричен

cymbál вж. **cimbál**

cynicky [-ny-] нар. цинично

cynický [~-ny-], -á, -é 1. циничен 2. филос. цинически: **~á škola** школа, учение на циниците

cynik [-ny-], -a м. циник

cynizmus [-ny-], cynism|us [-nyzm-], -u м. цинизъм; цинично държане, поведение

cypříš, -e м. бот. кипарис (Cupressus)

cypříšový, -á, -é кипарисов: ~ý háj кипарисова гора

cyrilic|e, kyrilic|e, -e кирилица, кирилско писмо

cyrilometodějský, -á, -é кирило-методиевски: **~á doba** кирило-методиевска епоха

cyrilský, -á, -é в съчет.: ~é písмо кирилица, кирилско писмо

cyst|a, -y ж. 1. мед. киста **2. зоол.** циста

cystiti|s [-tyty-], cystiti|da [-tytý-], ~dy ж. мед. цистит

cytoplasma вж. **cytoplazma**

cytoplazm|a, -y ж. биол. цитоплазма